

EESTI MÖÖBLITÖÖSTUSE SEKTORUURING

HKL900094

Sinu Koolituspartner

PW Partners ja Sinu Koolituspartner
2009

SISUKORD

1.	UURING EESMÄRK	3
2.	METOODIKA.....	4
3.	UURINGUS OSALENUD ETTEVÕTTED.....	6
4.	ETTEVÕTETE PROGNOOSID AASTAKS 2012	12
5.	EKSPORDITEGEVUSE HETKESEIS JA ARENG.....	14
6.	TOOTED JA ALLHANGE.....	18
7.	TUGEVUSED, NÕRKUSED JA ARENGUT TAKISTAVAD TEGURID.....	23
8.	TOOTMINE JA KOOSTÖÖVALMIDUS.....	26
9.	INVESTEERINGUD	31
10.	TOOTEARENDUS, EFEKTIIVISTAMINE JA EKSPERDID	34
11.	MÖÖBLITOOTJATE LIITU PUUDUTAVAD KÜSIMUSED	41
12.	JUHTIMISSÜSTEEMID JA TARKVARA	43
13.	TEADMISTE JA KOOLITUSTE SOOV.....	45
14.	KOKKUVÕTE	46
	LISA 1 KÜSIMUSTIK KÜSITLUSEKS	48
	LISA 2 KÜSITLUSANKEET SÜVAINTERVJUUDEKS.....	55
	LISA 3 KÜSITLETUD ETTEVÕTETE NIMEKIRI.....	63

1. Uuring eesmärk

Käesoleva mööblitööstuse uuringu eesmärgiks on kaardistada, milline on valdava osa Eesti mööblitööstusettevõtete ekspordipotentsiaal, tootmisvõimekus ja valmisolek panustada konkurentsivõime tõstmisesse.

Uuringu täpsemad eesmärgid:

- Saada algandmed tegevuskava koostamiseks ekspordimahu tõstmiseks sektoris tervikuna.
- Saada ülevaade sektori hetkeseisust, sealjuures ettevõtete tugevustest ja nõrkustest.
- Saada ülevaade sektori ettevõtete jagunemisest valdkondade lõikes.
- Kaardistada mööblitööstuses ekspordipotentsiaaliga ettevõtted, ekspordipotentsiaali realiseerimise võimalused ning mis takistab ettevõtetel senisest rohkem eksportida.
- Millistesse riikidesse seni on ettevõtted kaupa turustanud ja millistesse riikidesse tulevikus plaanitakse turustada.
- Kaardistada, mis on ettevõtete toodete juures kasutatavad 3 olulisemat materjali, mis on ettevõtete poolt toodetavad peamised tootegrupid ja millised on viimase kolme aasta investeeringud seadmetesse aastate lõikes.

Lisaks on uuringu eesmärgiks saada ülevaade ettevõtete hoiakutest, võimalustest ja piirangutest:

- tootearenduse, innovatsiooni ja disaini osas
- oma teadmisi ja oskusi täiendada
- lisandväärtuse tõstmise võimaluste osas
- ettevõtetevahelise koostöö kasutamise osas nii sektori sees kui sektorite vahel
- millist tehnoloogiat ja seadmeparki ettevõtted kasutavad
- millised ootused on ettevõtetel erialaliidule

2. Metoodika

Käesoleva uuringu näol on tegemist kirjeldavat tüüpi uuringuga, mille eesmärgiks on leida kõik turul tegutsevad Eesti mööblitööstuse ettevõtted ja kirjeldada nende turukäitumist ja hetkeolukorda.

Uuringu baasandmete kogumise etapi üldkogumi moodustavad kõik Eesti mööblitööstuse valdkonda kuuluvad ettevõtted. EMTAK koodide alusel leiti mööblitööstuse ettevõtteid 533.

Baasandmete kogumise faas sisaldas majandusaasta aruannetega tutvumist. Baasandmete kogumiseks koostati andmebaasi põhi, mis sisaldab kõiki nõutavaid andmeridu ja mis on sorteeritav erinevate andmeridade kaupa.

Andmeid koguti olemasolevatest andmeallikatest nagu Äriregister, Maksu- ja Tolliamet, Statistikaamet, Krediidiinfo, samuti erialaliidu ja EAS-i käsutuses olevatest andmekogudest. Baasandmeid koguti aastate 2006-2008 kohta.

Baasandmeteks olid:

- ettevõtte nimi ja ettevõtte kontaktandmed
- kolme viimase aasta töötajate arv
- kolme viimase aasta müügitulu
- kolme viimase aasta ekspordist saadud müügitulu
- kolme viimase aasta kasum
- lisandväärtus töötaja kohta
- põhivara
- bilansimaht
- omakapital
- ärikasum

Lisaks küsiti 100 ettevõtja käest täiendavaid andmeid:

- Investeeringute suurus aastatel 2006 - 2009
- Tootearenduse eelarve aastatel 2006 - 2009
- Allhanke osakaal ja selle muutumise trend
- Põhilised ekspordi turud ja arengutendents
- Tootmisvõimsuste kasutamise määr
- Ettevõtete valmisolek tootmisvõimsusi müüa / osta
- Põhiline materjal, mida tootmises kasutatakse
- Finantsprognos 2009. aasta kohta

Andmete kogumisel lähtuti järgmisest tootegrupi jaotusest:

- elukondlik mööbel
- büroomööbel
- madratsid ja kušetid
- täispuitmööbel
- kilpmööbel
- lastemööbel
- metallmööbel

- pehme mööbel
- hotellimööbel
- koolimööbel
- köögimööbel
- muu mööbel

Küsitluse valimi moodustasid kõik sektori ettevõtteid, kelle müügitulu viimasel majandusaastal oli vähemalt 5 000 000 krooni ja ettevõtted, kes viimasel majandusaastal teenisid eksporditulu.

Küsitluse läbiviimiseks koostati ankeet eraldi telefoniküsitluseks ja suulisteks intervjuudeks.

Uuringu käigus viidi läbi küsitlus kahes osas:

1. Telefoniküsitlus kogu küsitluse sihtgrupi hulgas (vastasid 80 ettevõtet)
2. Suulised intervjuud 20 valitud ettevõttega.

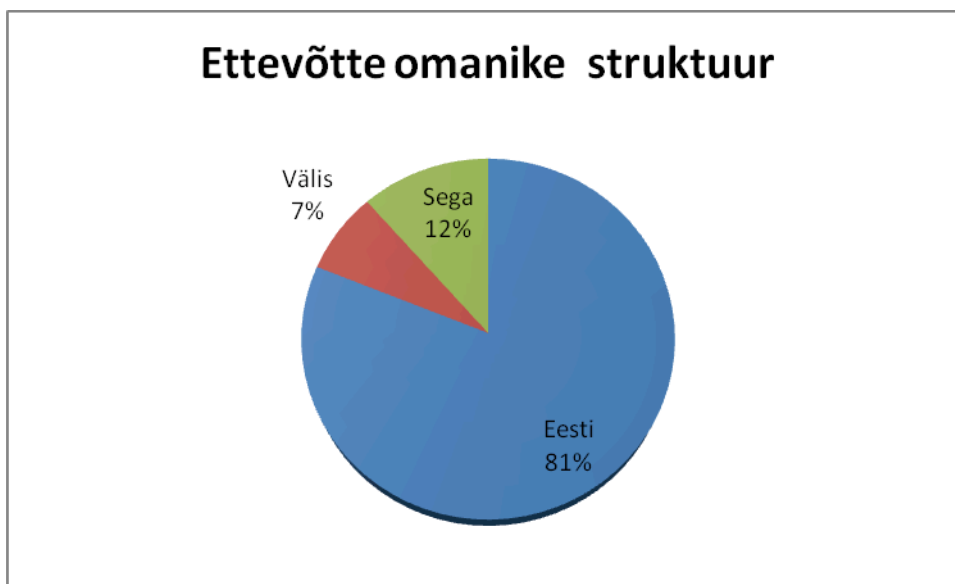
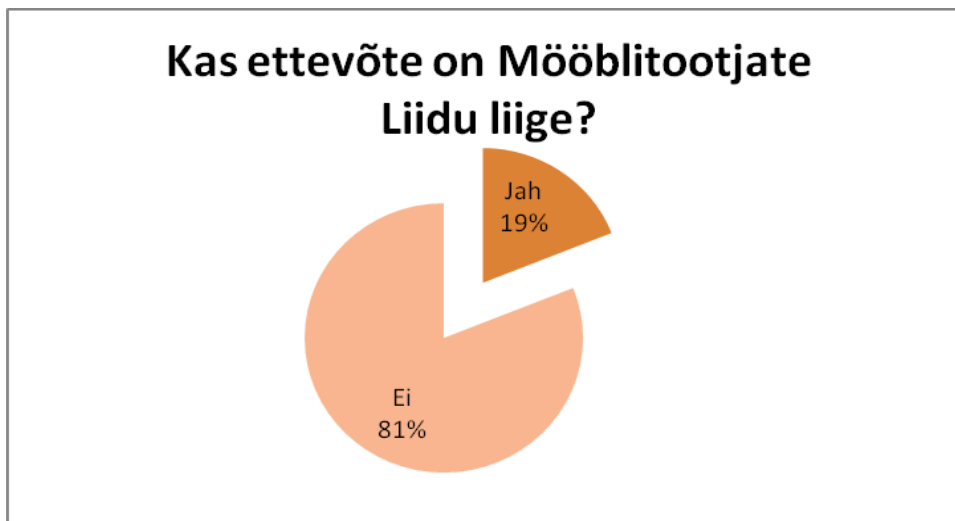
Suuline intervjuu viidi läbi põhjalikuma sektorit puudutava info saamiseks. Suulised intervjuud viidi läbi, kas ettevõtte tegevjuhi, müügi- või tootmisjuhiga.

Uuringu dokumendis on esitatud järeldused kogutud informatsioonist ja analüüsist lähtuvalt. See sisaldab sektori praegust olukorda, ülevaadet ettevõtete tegevusvaldkondadest, põhikompetentsidest, tugevustest ja nõrkustest, võimalustest ja takistustest ekspordimisel. Kõikides tabelites on 2009a ja 2012a andmed ettevõtete prognoosid.

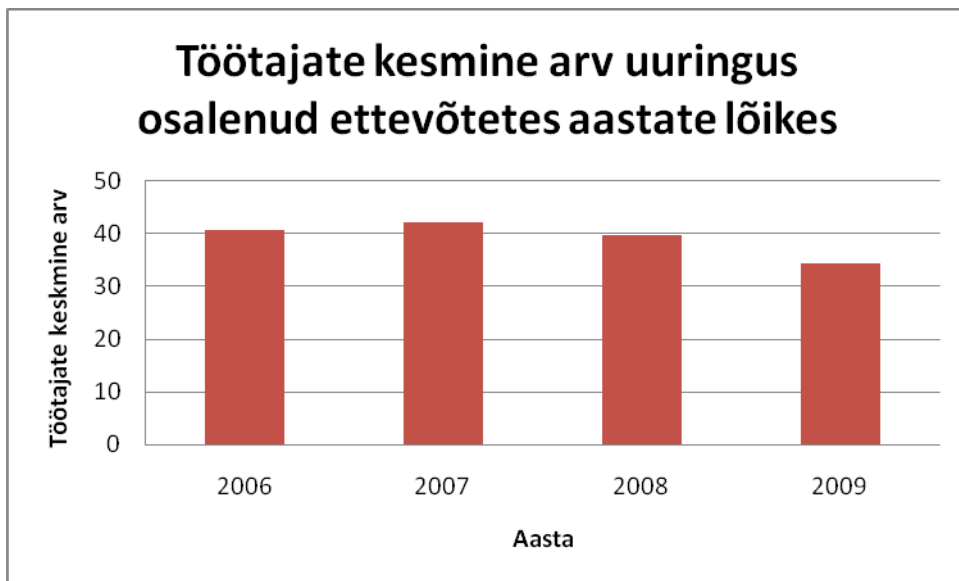
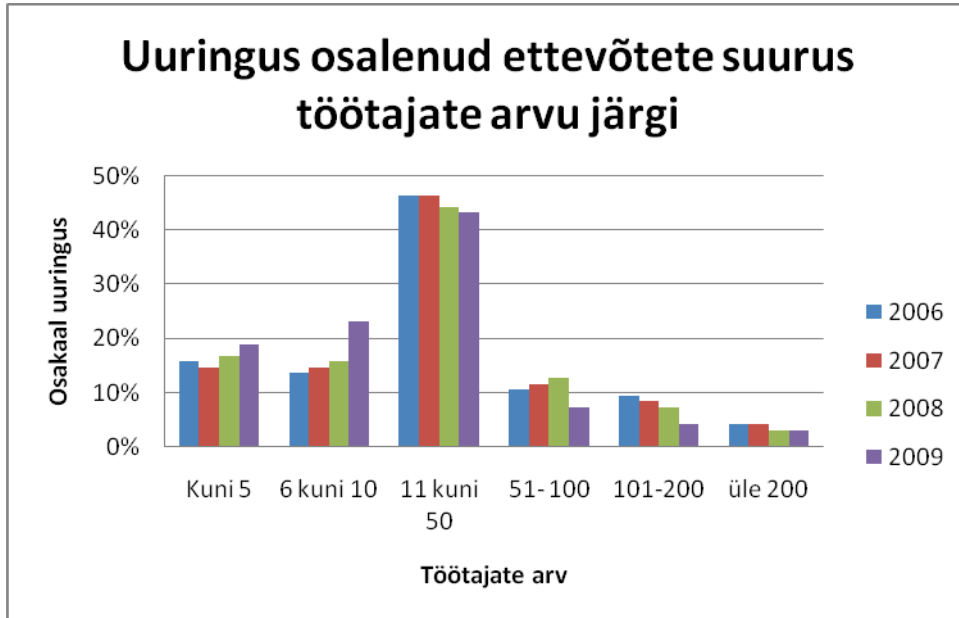
Mööblitööstussektori uuringu on koostanud **PW Partners AS** (PWP) koostöös **Sinu Koolituspartner OÜ-ga** (SKP). Uuringu valmimisele aitasid kaasa mööblitööstuse sektori eksperdid Maarika Laul ja Taivo Hirv. Uuringu tellijaks on **Eesti Mööblitööstuse Liit ja Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus**.

3. Uuringus osalenud ettevõtted

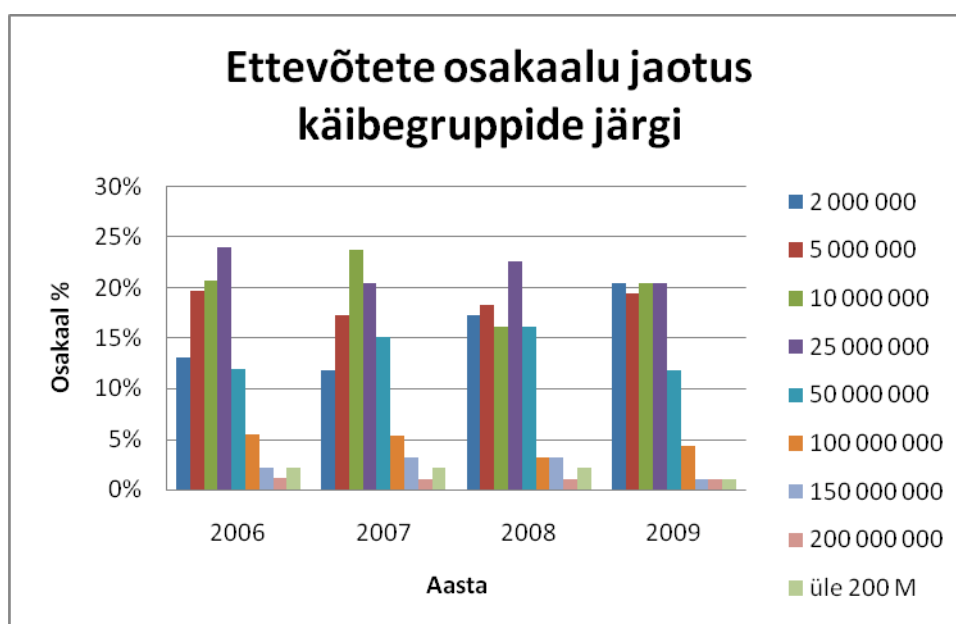
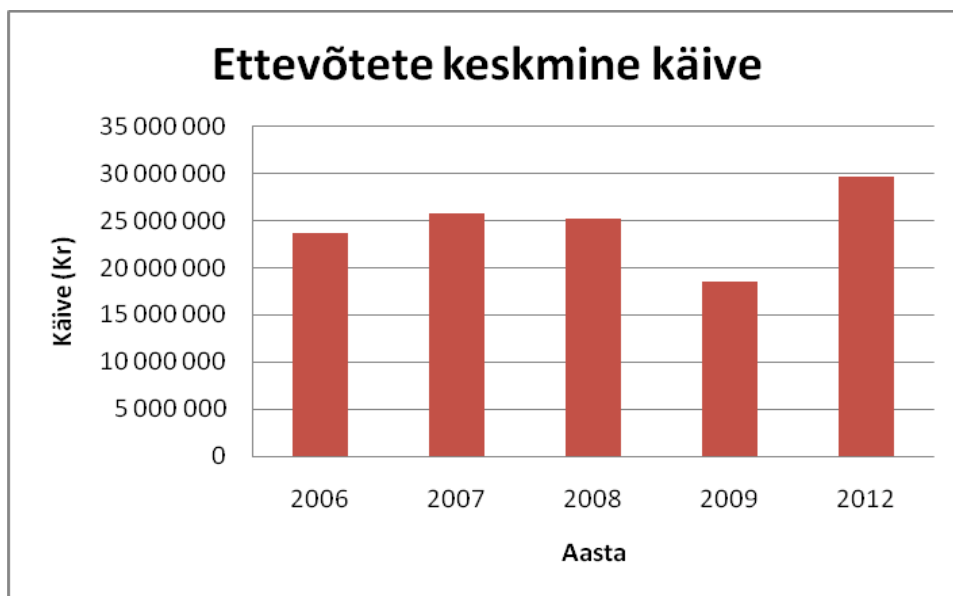
2009a seisuga on Eestis üle 500 mööblitööstuse ettevõtte, käesoleva uuringu raames küsitleti neist 100, seega 20%. Käesolevas sektoruuringus osalenud ettevõtetest vaid viiendik on Mööblitööstuse Liidu liikmed. Samas suurusjärgus on välisosalusega ettevõtete osakaal. Suurem osa mööblitööstusi on Eesti firmad.

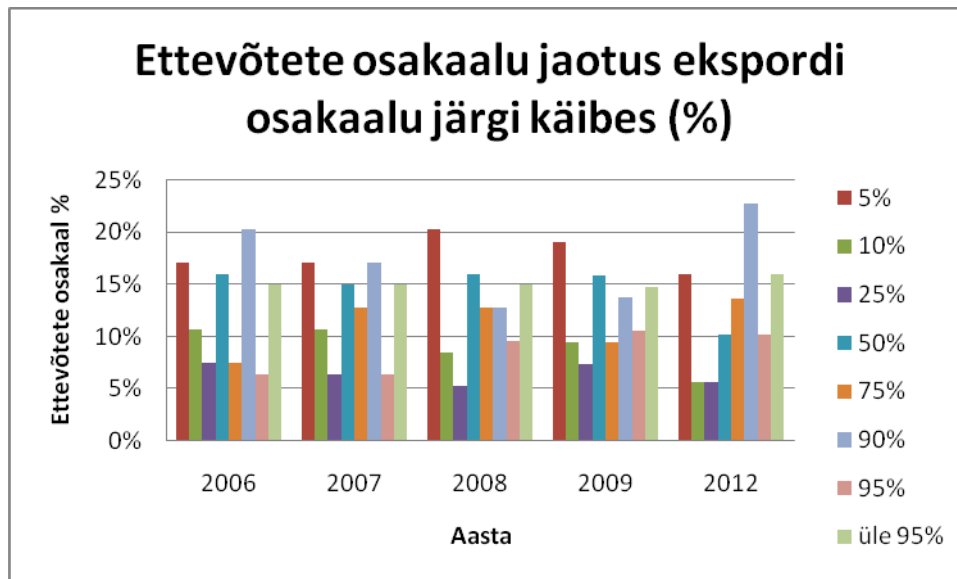
Peaaegu pooltes ettevõtetes töötab 11-50 inimest ehk tegemist on väikefirmadega. Kui lisada siia ka mikroettevõtted, siis 75% firmadest on väiksed. Üle 200 töötajaga on vaid 3% küsitletud ettevõtetest. Samas suuremate ettevõtete töötajate arv on vähenenud viimaste aastate jooksul, mikroettevõtetel aga kasvanud. 2009a töötajate arvu vähenemine on suures osas põhjustatud majanduslangusest.

Ettevõtete keskmine käive langes mõnevõrra juba 2008a, majanduslanguse ja nõudluse muutuse järsk mõju tekkis 2009a, mil on näha üsna oluline keskmise käibe prognoositav langus. Ettevõtte juhid ennustavad küll aastaks 2012 käibe kasvu, mis ületab varasemad paremadki aastad, kuid kommentaarides selgub, et tegelikult ei olda üldjuhul suutelised tänasel päeval kaugemat tulevikku ennustama. Küsitletud firmadest oli valmis 2012a prognoosi tegema 64%. Ülejäänud leidsid, et tänasel päeval pole võimalik 3 aastat ette prognoosida.

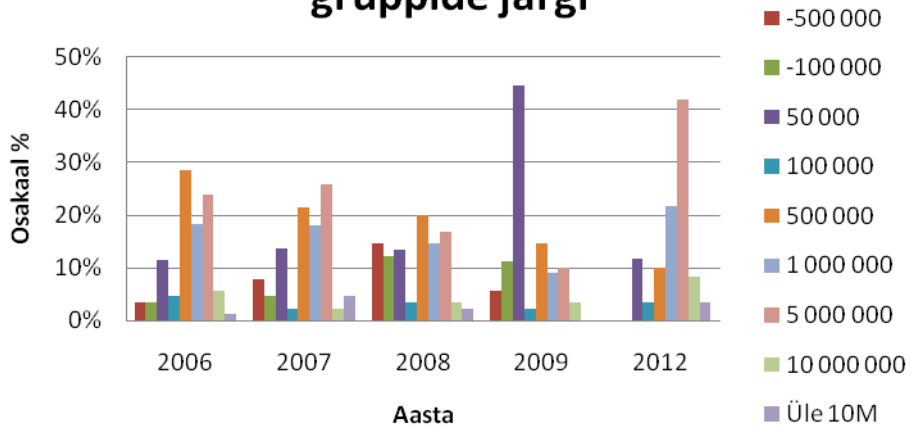

Kahjumit teenivate firmade hulk on viimastel aastatel kasvanud ja kasumid on langenud. 2009a ja 2012a kasumiennustustes on selgelt näha mõningased anomaaliad, kus firmad loodavad jääda tänavu väiksesse kasumisse ja kolme aasta pärast teenida juba üsna arvestatavat kasumit. Samas ei ole nii positiivsed lootused kooskõlas varasemate näitajatega ega arvesta ilmingimata majanduse taastumise kiirust.

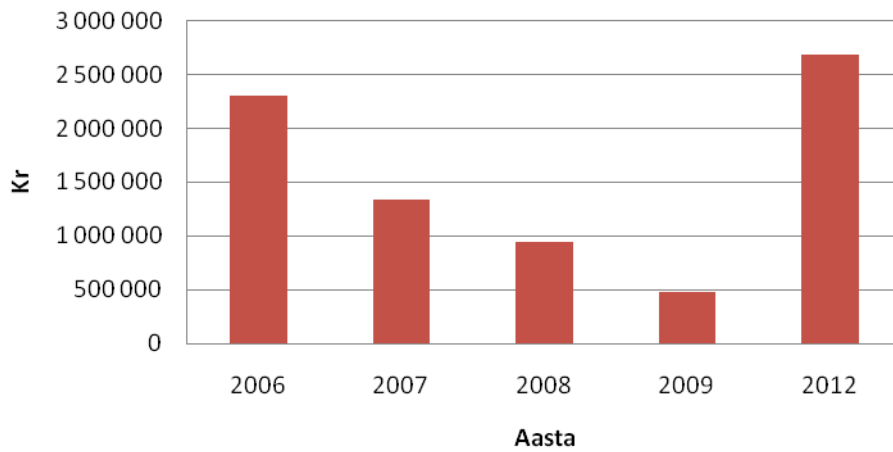
Kasumite langus on toimunud juba 2006a saadik, kui maailma majandusolukord ei saanud olla oluliseks mõjuriks. Kindlasti avaldas kasumitele mõju üsna kiire tööjõukulude kasv, ilmselt investeeriti üsna julgelt uutesse seadmetesse ja muude põhivarasse. Investeeringud ja ajutine kulude kasv pidi ette valmistama suuremat efektiivsust ja tootmisvõimsuste kasvu järgnevateks aastateks, aga nõudluse muutus maailmas on tekitanud hoopis probleeme kasumlikkusega.

Paljud ettevõtted on kiiresti reageerinud nõudluse muutusele ja vähendanud töötajate arvu. Lisaks muudetakse võimalusel palgatingimusi ja lisatasusid. Seetõttu on 2009a vähenenud ka firmade tööjõukulud. Kuid ettevõtted usuvad peatset turgude taastumist ning esialgu hoiavad pigem rohkem töötajaid tööl kui vaja, et nõudluse kasvu puhul olla võimelised kiiresti tootmist suurendama. Üle poole ettevõtetest usuvad, et kolme aasta jooksul on töötajaid vaja juurde värvata.

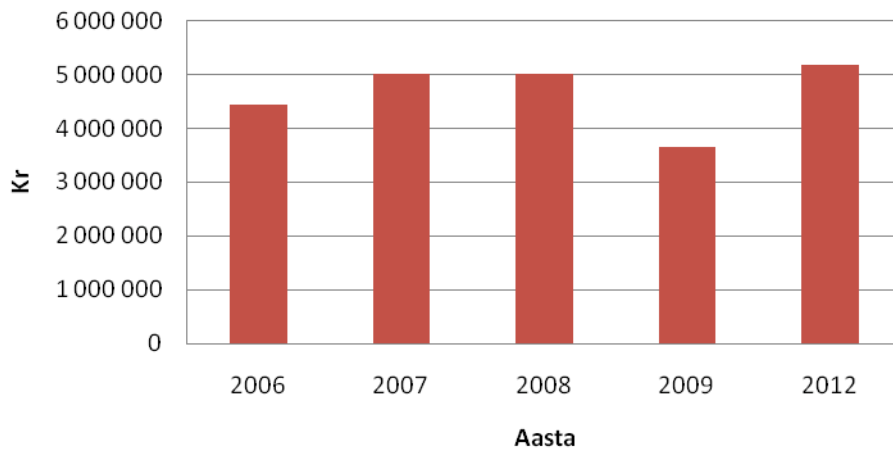
Ettevõtete osakaalu jaotus kasumi gruppide järgi

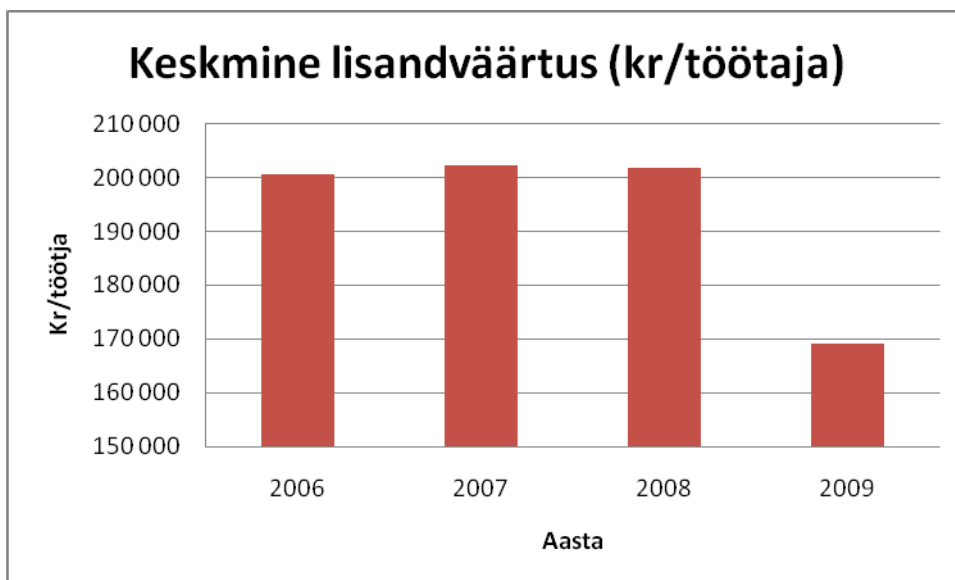
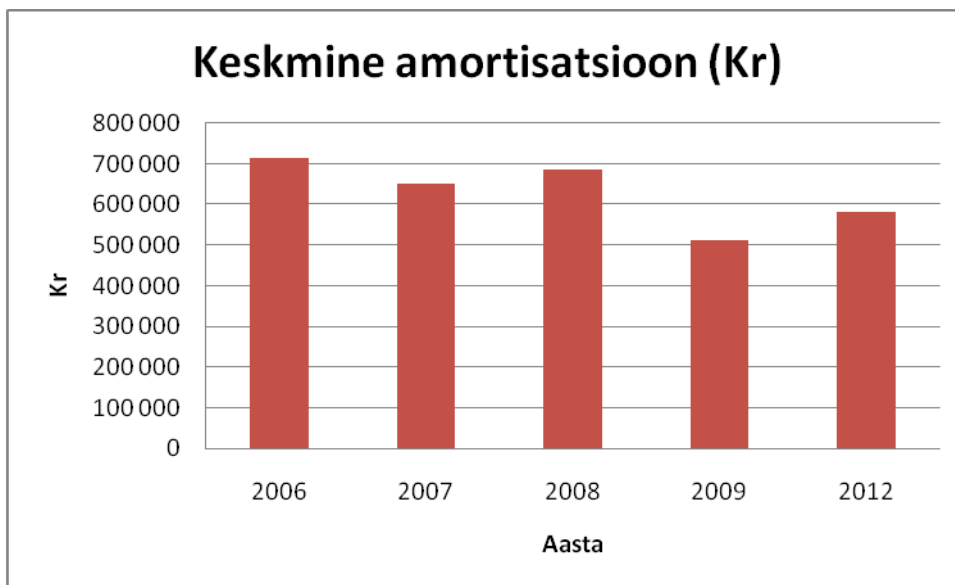

Keskmine Kasum (Kr)

Keskmine palgakulu (Kr)

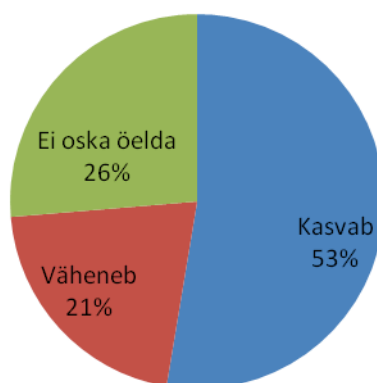

Kokkuvõte: Eestis tegutsev mööblitootja on suhteliselt väike Eesti kapitalil põhinev ettevõte. Praegune maailma majandusolukord on olulist mõju avaldanud paljudele neist, vähenenud on käibed ja kasumi teenimine on raske. Reaktsiooniks on vähendatud töötajate arvu ja töötasusid.

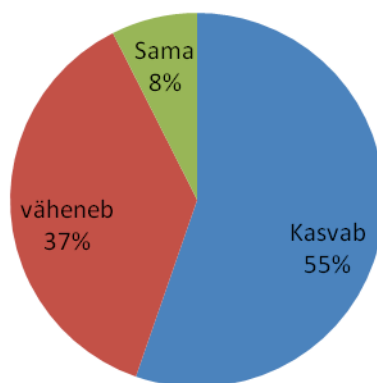
4. Ettevõtete prognoosid aastaks 2012

2012a käibeprognoosi järgi on 55% firmadest optimistlikud, kuid tähelepanuväärne on, et üle kolmandiku küsitletutest usuvad käibe jätkuvat vähenemist ja 21% usub jätkuvat töötajate vähenemist. Ekspordi osas on pilt ühesem, enamus usub, et eksport kas kasvab või jääb samaks. Kuid kommentaaridele baseerudes võib väita, et tegelikkuses ei ole firmad 2012a prognoose üldse teinud ja tänane arvamus peegeldab eelkõige hetke suhtumist ja usku majanduse taastumise kohta. 2012a ekspordi prognoosi tegid 93% firmadest.

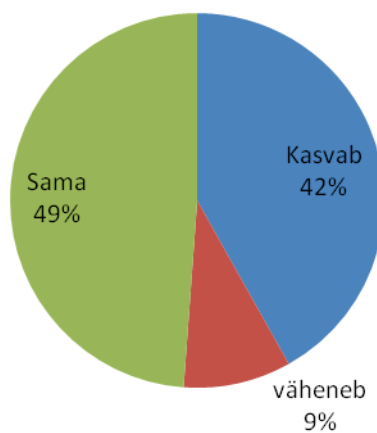
Töötajate prognoos aastaks 2012

2012 käibe prognoos

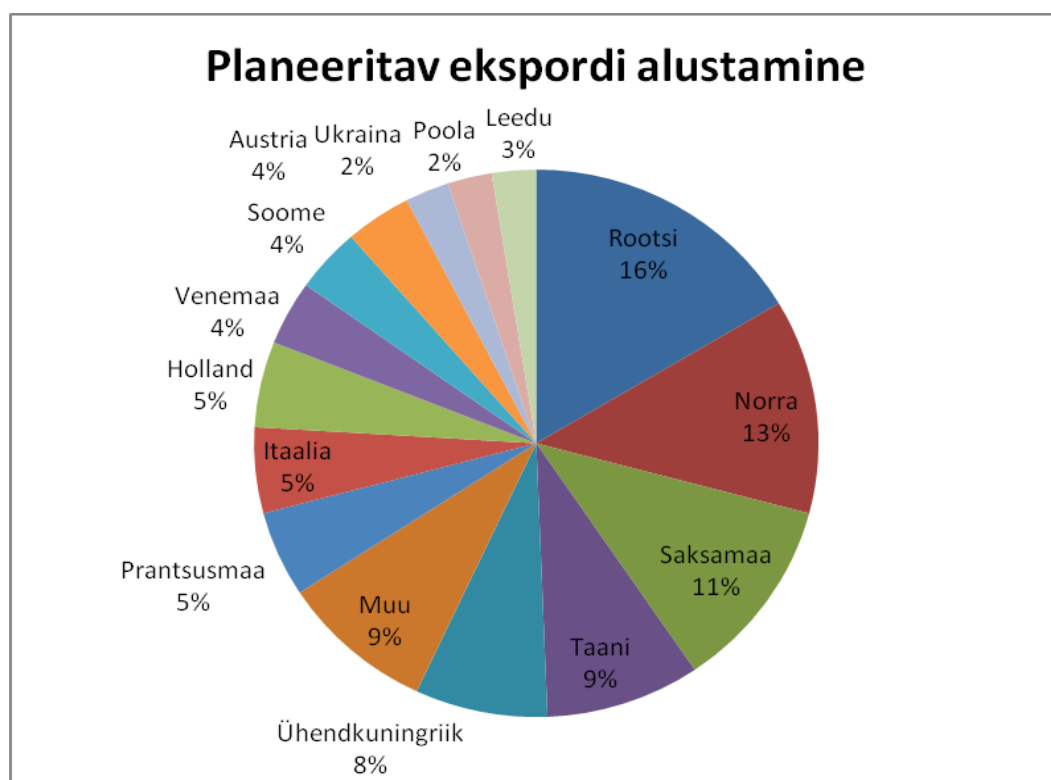
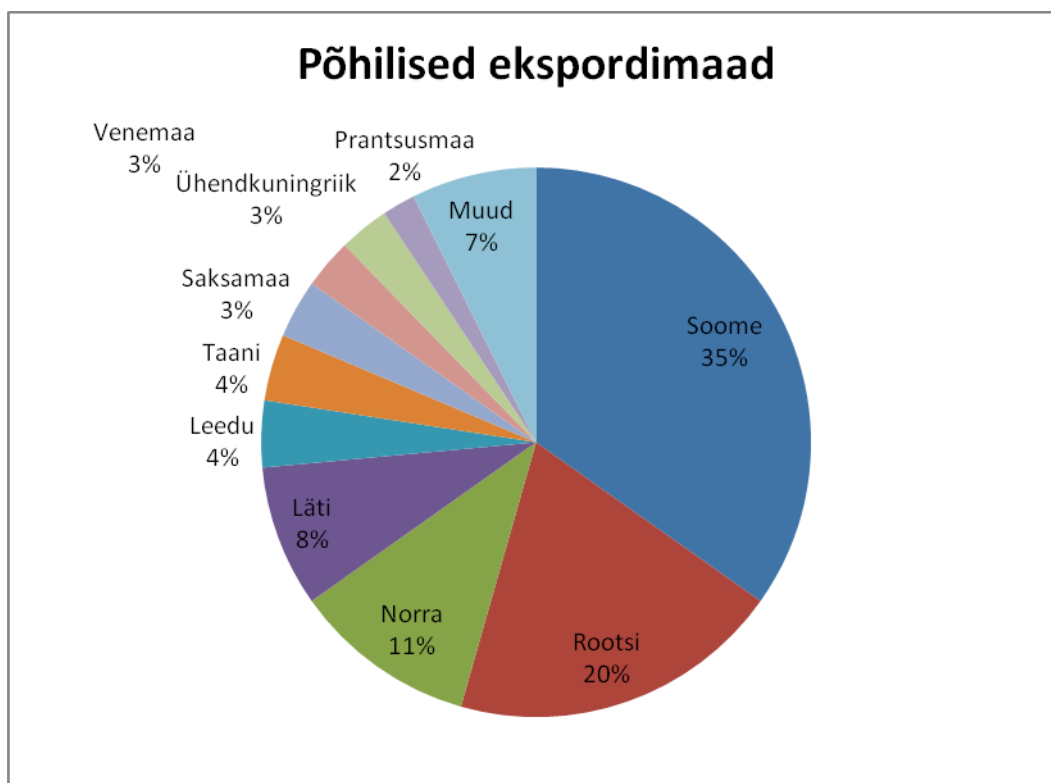
2012 ekspordi prognoos

Kokkuvõte: Ettevõtete tulevikuusk on suhteliselt hea, kuid tulevikku prognoosida täna tihti ei osata. Usk jätkuvasse ekspordivõimesse on tugev.

5. Eksporditegevuse hetkeseis ja areng

Eesti mööblitootjate ekspordi sihtriikide jaotus ei ole ilmselt üllatus, 35% ekspordivad Soome, järgnevad Rootsi, Norra ja Läti. Kuna mööblit on pigem hea ekspordida lähiriikidesse, siis võiks meie eksportijate osakaal tõusta Leedus, Taanis ja Venemaal.

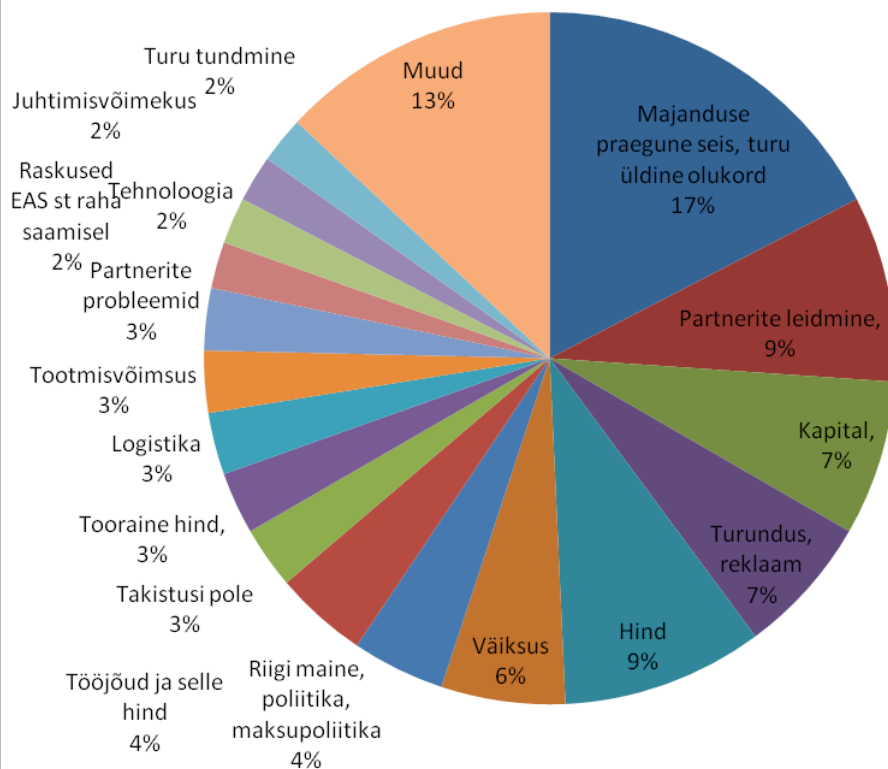
Ettevõtted ise otsivad uusi turgusid eelkõige Rootsist ja Norrast, mis on ka praegu suured partnerid. Kuid suur huvi on Saksamaa vastu, millele järgnevad Taani ja Ühendkuningriigid. Täna soovitakse pigem minna Lääne-Euroopa rikkamatesse ja suurematesse riikidesse, suur idanaaber Venemaa aga on jätkuvalt väga väikse osakaaluga.

Eksporti takistab täna eelkõige maailma majanduse olukord, seda aga ei saa ettevõtted ise mõjutada. Tähelepanu tuleks pöörata tähtsusetult järgmistele takistustele, millest võiks vaadelda raskusi partnerite leidmisega ja turunduse ning reklaamiga. Kommentaaridest tuli välja, et Eesti firmadel on suuri raskusi leida välisriikides partnerfirmasid, müügiesindajaid jm turule sisenemiseks vajalikke inimesi, kes esindaksid aktiivselt Eesti mööblitootja huve. Loomulikult on väikestel firmadel (ehk siis enamusel) probleemseteks teemadeks ka tootmisvõimsused, ressurssidele ligipääs jms.

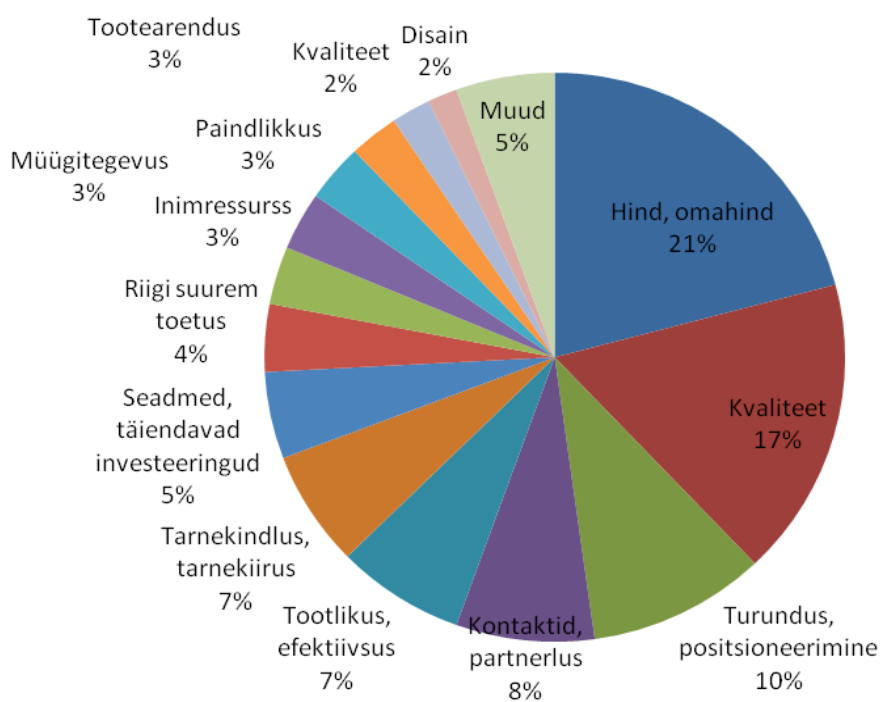
Ettevõtjate arvamus sellest, mida teha, et ekspordisuutlikkus suurem oleks, varieerub paljude erinevate teemade vahel, kuid väljatoomist väärivad järgmised arvamused. Esiteks on täna toodete omahind kujunenud liiga kõrgeks, suhteliselt kallis tööjõud ja väikesed tootmismahud ei võimalda võistelda paljude teiste riikide tootjatega. Kuna tarbija on muutunud hinnatundlikuks, siis on hinna tähtsus tõusnud. Kvaliteetse toodangu valmistamine on endiselt oluline. Järgmiseks aga on taas vaja leida häid partnereid ja suuta efektiivselt teha turundustegevust.

Lisaks toodi välja asjaolu, et Eesti mööblitootjad teevad erinevate ekspordi sihtturgude lõikes väga vähe koostööd. Pakuti välja, et väiksemad mööblitootjad võiksid kulude kokkuhoiu mõttes teha ühiseid messibokse erinevatel välismessidel. Suuremad mööblitootjad tõid välja, et üheks võimaluseks laiendada mööblitootjate sihtturge on osaleda ühiselt erinevatel välisnhangetel, kuna üksikult minnes ei jätku piisvalt tootmisvõimsust.

Peamised takistused ekspordi suurendamisel

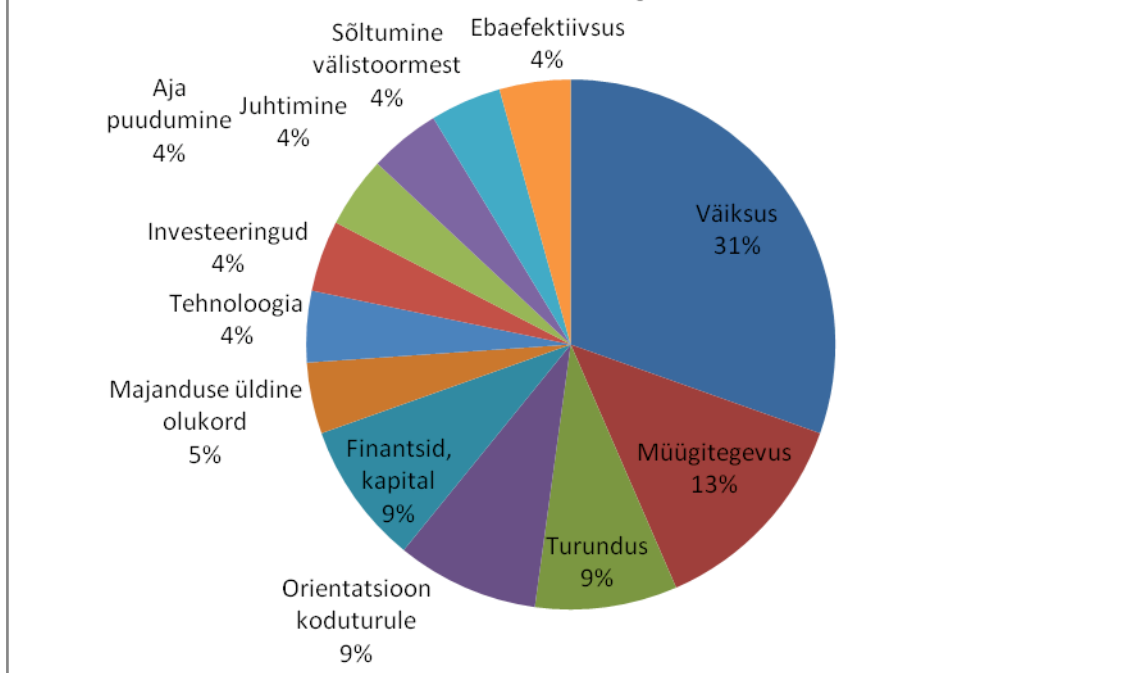

Peamised võtmed ekspordi suutlikkuse tõstmisel

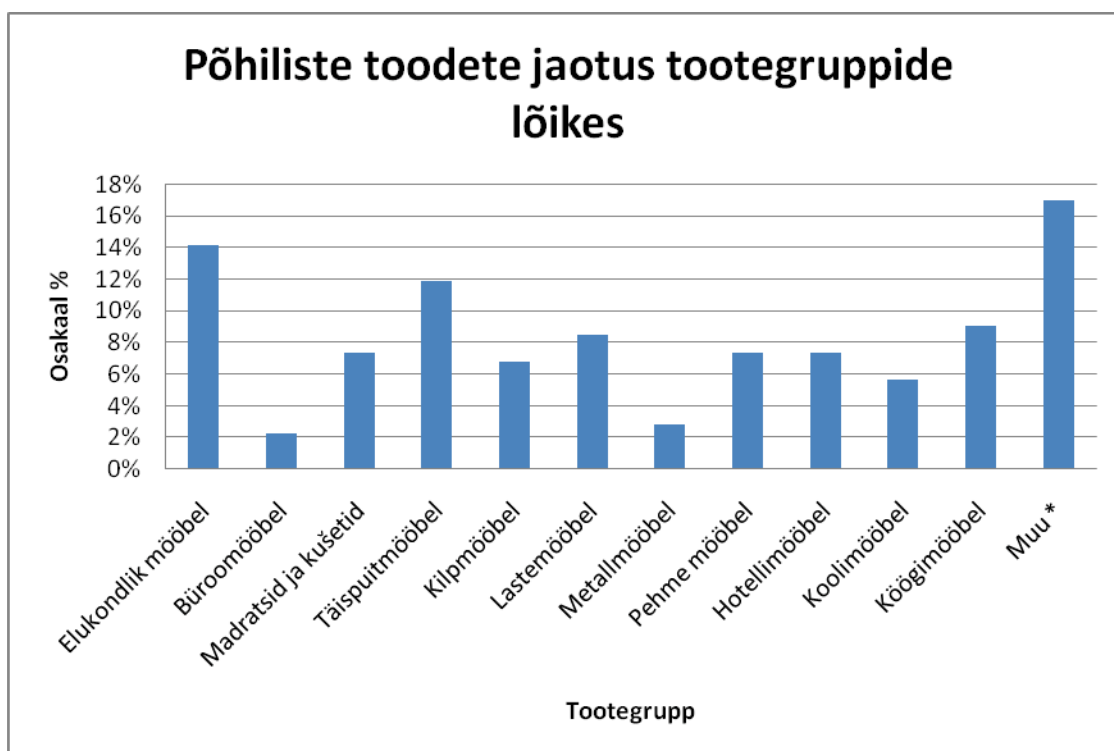
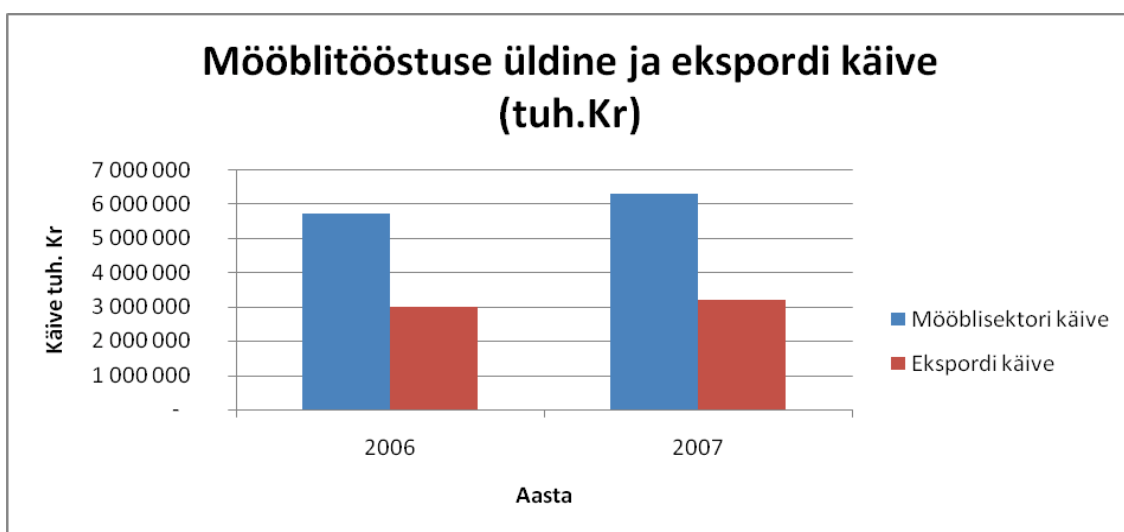
Põhilised takistused ekspordi alustamisel

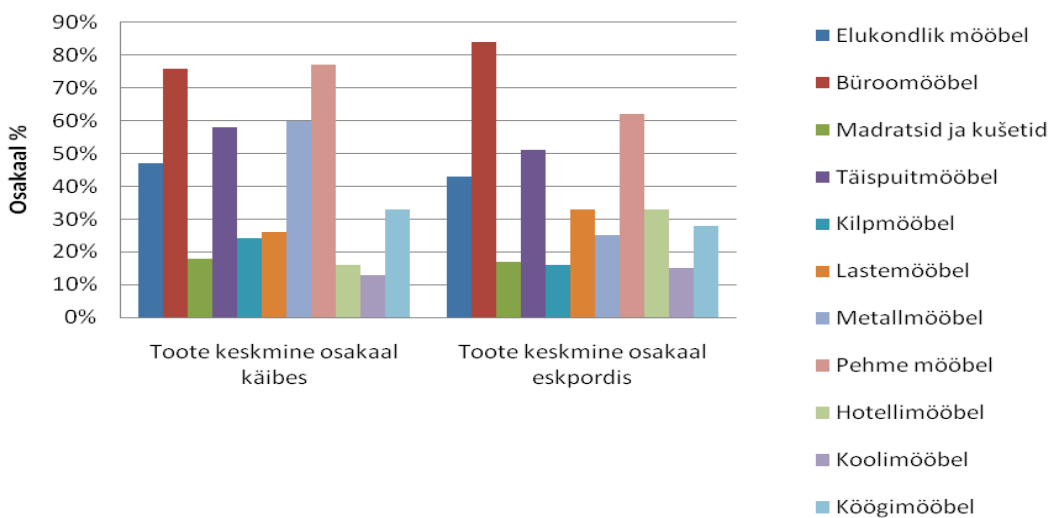
Kokkuvõtte: Saab öelda, et Eesti firmade ekspordi suurendamisel on takistuseks eelkõige firmade väiksus ja võime välismaal turundus- ja müügitööd teha. Valdavalt eksporditakse Põhjamaadesse ja samadesse riikidesse soovitakse ka jätkuvalt laieneda. Suur huvi on siseneda Saksamaa turule, samas Venemaa vastu on huvi hetkel väike.

6. Tooted ja allhange

Statistika põhjal on kogu mööblitööstuse käive 5-6 miljardit krooni ja ekspordiks läheb sellest umbes 50%. Kõige rohkem Eesti firmasid toodavad elukondlikku mööblit (14% firmadest), järgnevad täispuit mööbli ja köögimööbli tootjad. Kuid tervikuna on erinevate tootegruppide tootjaid üsna võrdselt, turg on hästi jaotunud. Kõige rohkem spetsialiseerunud on büroomööbli ja pehme mööbli tootjad, järgnevad metallmööbel ja täispuit mööbel. Kõige suurema ekspordi osakaaluga on samuti büroomööbel, järgnevad pehme mööbel ja täispuit mööbel. Küllalt suure osa moodustab muude toodete grupp, mille moodustavad: mööbli detailid, garderoobid, eritellimusmööbel, pooltooted, kaubanduse mööbel, ukсед, trepid, aknad, vannitoamööbel, tarbekaubad, matusetarbed.

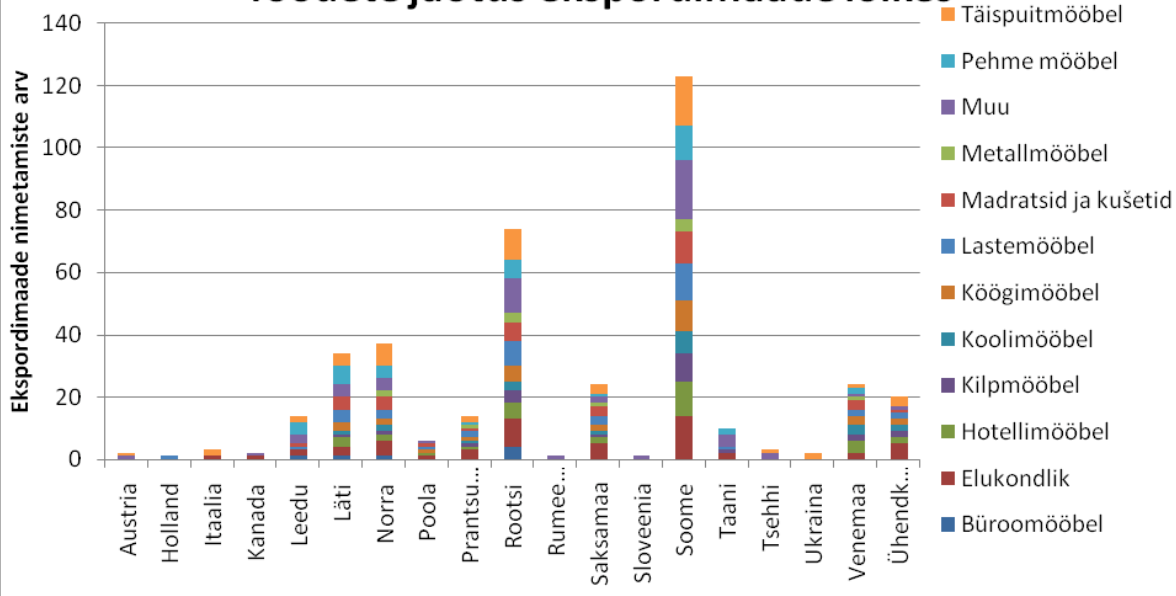

Ettevõtete põhilised tooted ja nende osakaal käibes ning ekspordis

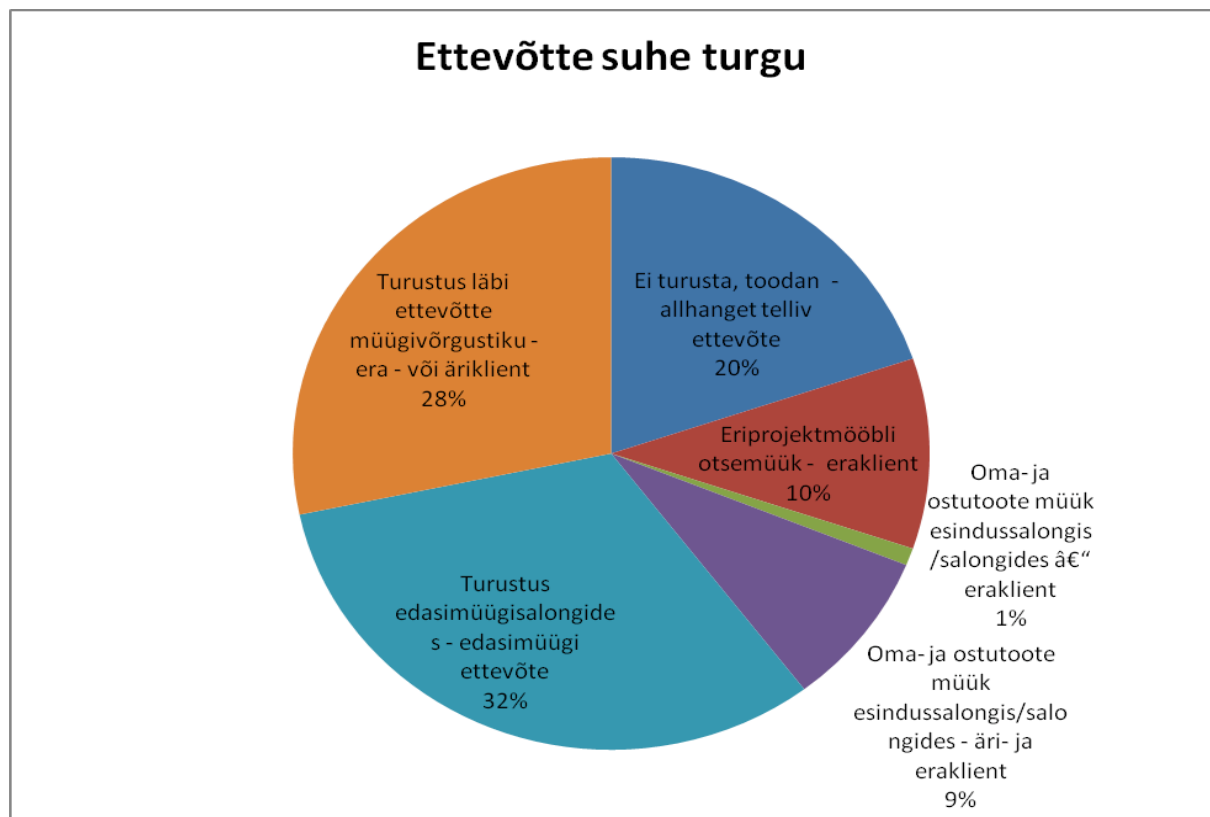

Järgnev tabel näitab kuhu ja milliseid tooteid Eesti mööblitootjad ekspordivad.

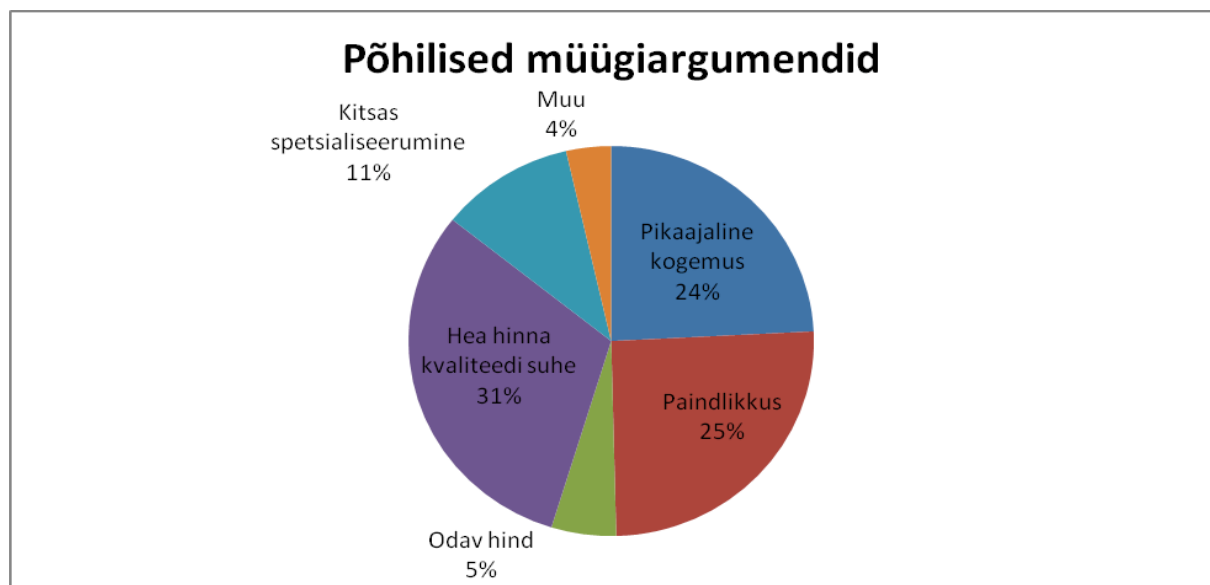
Toodete jaotus ekspordimaade lõikes

Viiendik ettevõtetest ei turusta ise oma toodangut, tegemist on, kas välisfirmade tootmisüksustega või täielikult allhanget tegevate firmadega. Kolmandik firmadest kasutab toodangu müümiseks edasimüügi salonge.

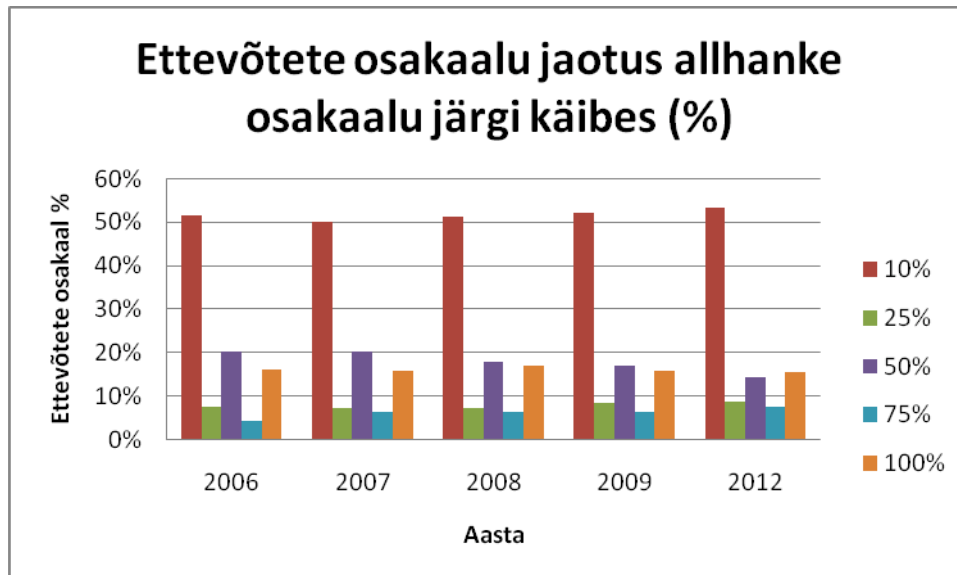

Müügiargumentideks on mööblitööstuses jätkuvalt eelkõige hea hinna ja kvaliteedi suhe ning paindlikkus (samad argumentid on peamised ka paljudes teistes sektorites Eestis). Kuid tähtsale kohale on tõusnud pikaajaline kogemus, argument, mida Eestis pole varem saanud kasutada.

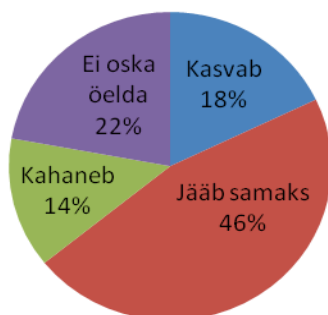

Põhiliste müügiargumentide juures on „Muude“ all välja toodud veel: oma toodang; lai spetsialiseerumine; tootearendus ja disain; tarnekindlus ja tarnekiirus; kliendisuhe ja kvaliteet.

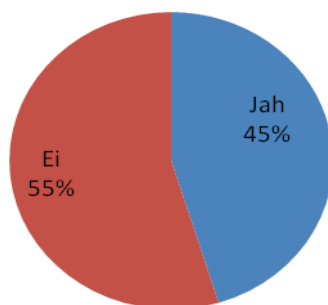
Firmade poolt tehtav allhanke osakaal on keskmiselt suurusjärgus 30%. Mõningane kõikumine aastate lõikes ei ole märkimisväärne. Küll aga arvatakse, et allhanke osakaal tulevikus mõnevõrra langeb. Umbes pooled ettevõtetest teevad allhanget vaid kuni 10% käibest, ehk siis peamiselt tehakse siiski omatoodangut. Umbes 15% ettevõtetest teevad vaid allhanget. Nende suhtarvude juures on trend stabiilne olnud ja paistab nii ka jätkuvat. Umbes pooled firmad usuvad, et allhanke osakaal jääb samaks, ning vastavalt 14% ja 18% vastanutest arvavad, et osakaal kahaneb või kasvab. 22% ei oska tulevikku selles osas ennustada.

Hinnang allhanke osakaalu muutusele lähiaastatel

Hinnang vajadusele saada abi allhankepartnerite leidmisel

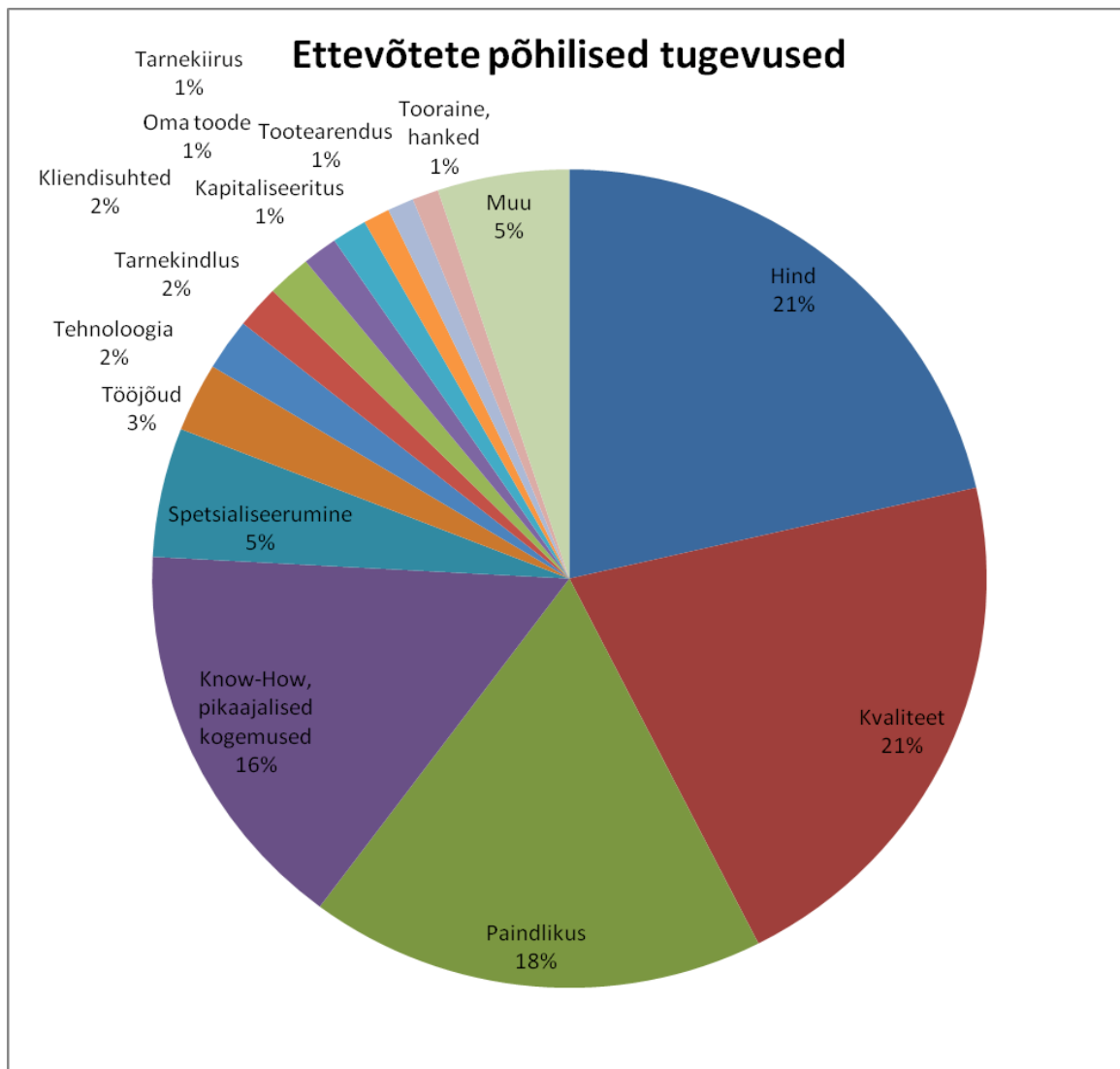

Allhankepartnerite leidmisel võiksid välist abi kasutada 45% vastanutest. See on üsna oluline osa, selleks, et antud teenust turule pakkuda. Väliste ekspertide abi plaanib kasutada tulevikus 47% vastanutest. Selgelt domineerib siin vajadus turunduseksperptide järgi (41%). Järgnevad IT ja disainiekspertidid. Ülejäänute vajadust nähakse juba selgelt väiksemana.

Kommentaar: Allhanke osakaal käibest on 30% ning püsib stabiilsena.

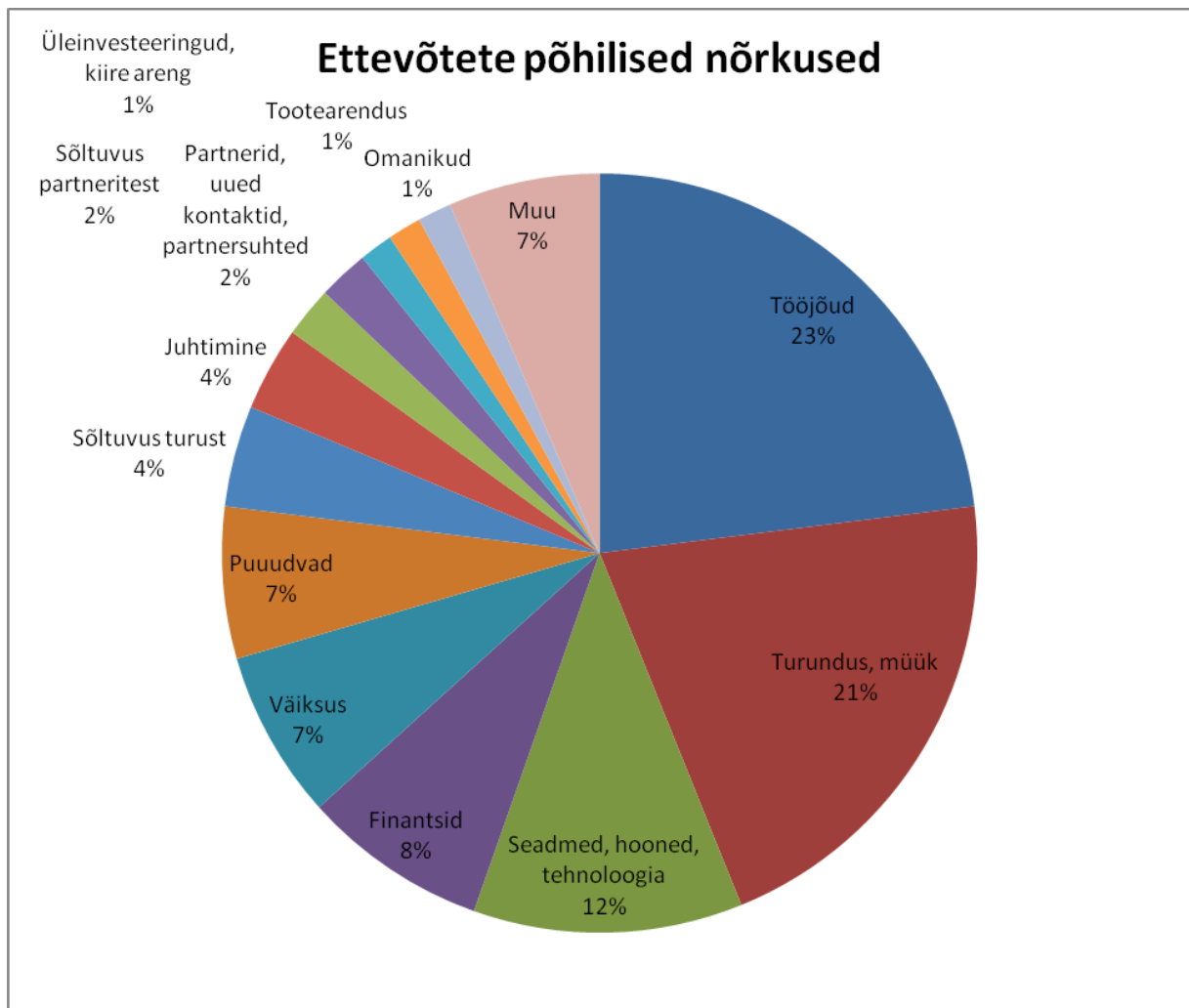
7. Tugevused, nõrkused ja arengut takistavad tegurid

Tugevuste all toovad ettevõtjad välja eelkõige klassikalisi Eesti ettevõtete tugevusi: hind, kvaliteet ja paindlikkus. Siia nimistusse on lisandunud pikaajalised kogemused ja oskused/teadmised.

Kõige suuremaks nõrkuseks on firmadele nende tööjõud. Järgnevad taas turundus ja müük. Mõnevõrra väiksema osakaaluga nimetatakse seadmeid, tehnoloogiat ja finantsseisu.

Tööjõud kui peamine nõrkus on tänasel päeval üsna ebameeldiv signaal. Esiteks tähendab see seda, et endiselt ei leia ettevõtteid sobivat tööjõudu, sobivaid spetsialiste. Jätkuvalt on seega probleemiks kutsehariduse tase ja vajalike erialade spetsialistide harimise hulk. Teiseks probleemiks on töötajate suhtumine töösse firmade sees. Tööpuuduse kasvades peaks töötajate suhtumise pool siiski paranema.

Ettevõtete arengut takistavad taas samad teemad, mis eelnevates punktides läbi jooksid: turundustegevuse vähesus ja koostööpartnerite puudus. Tänapäeval on veel oluline raha puudus, käibe vähenemise tõttu napib käibekapitali ja samal ajal ei ole pangad valmis paljusid ettevõtteid finantseerima. Selgelt on langenud probleemide nimistus kvalifitseeritud tööjõu puudus, mis veel aasta tagasi oli üks olulisemaid arengu takistajaid paljudes sektorites.

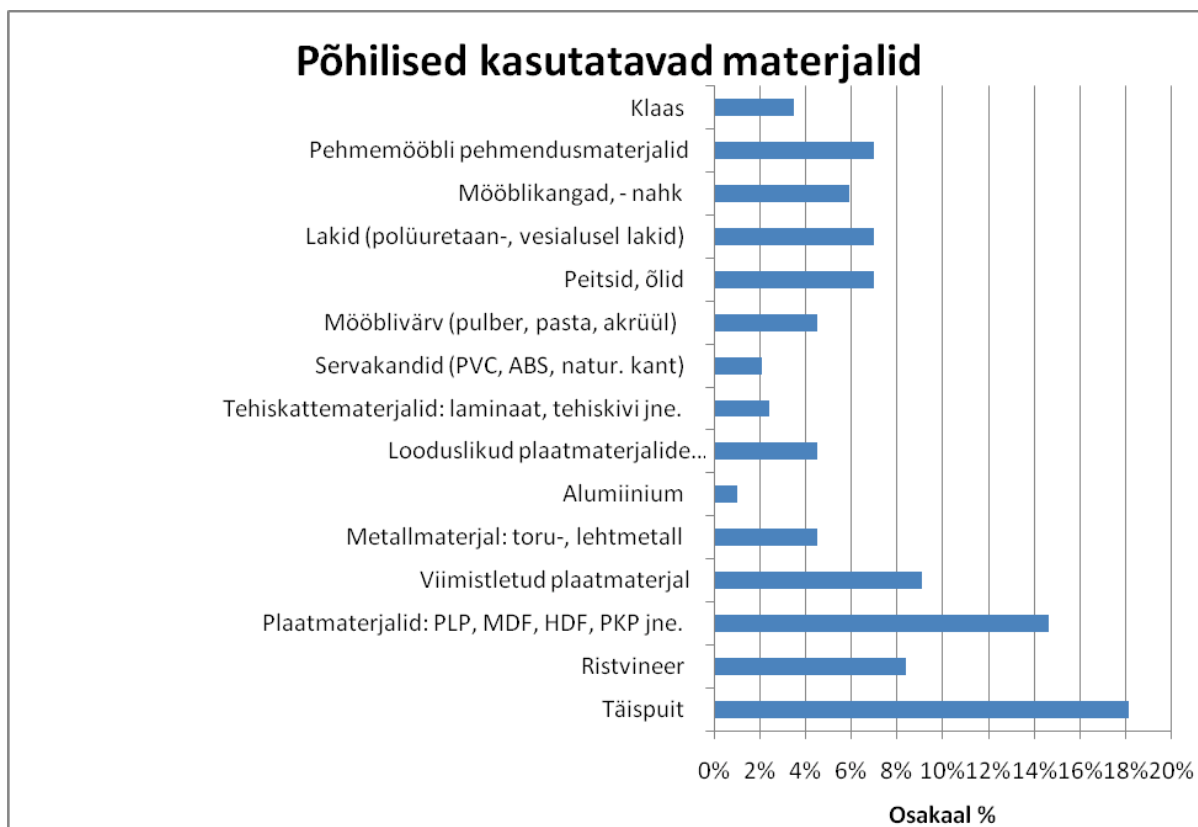

Arengut takistavate põhiliste probleemide „Muu“ jaotus: majandus; tehnoloogia; hinnad; tootmispinnad; info puudus; kontaktid ja koostöö; arendustegevuse puudulikkus; tööjõud; julguse puudus.

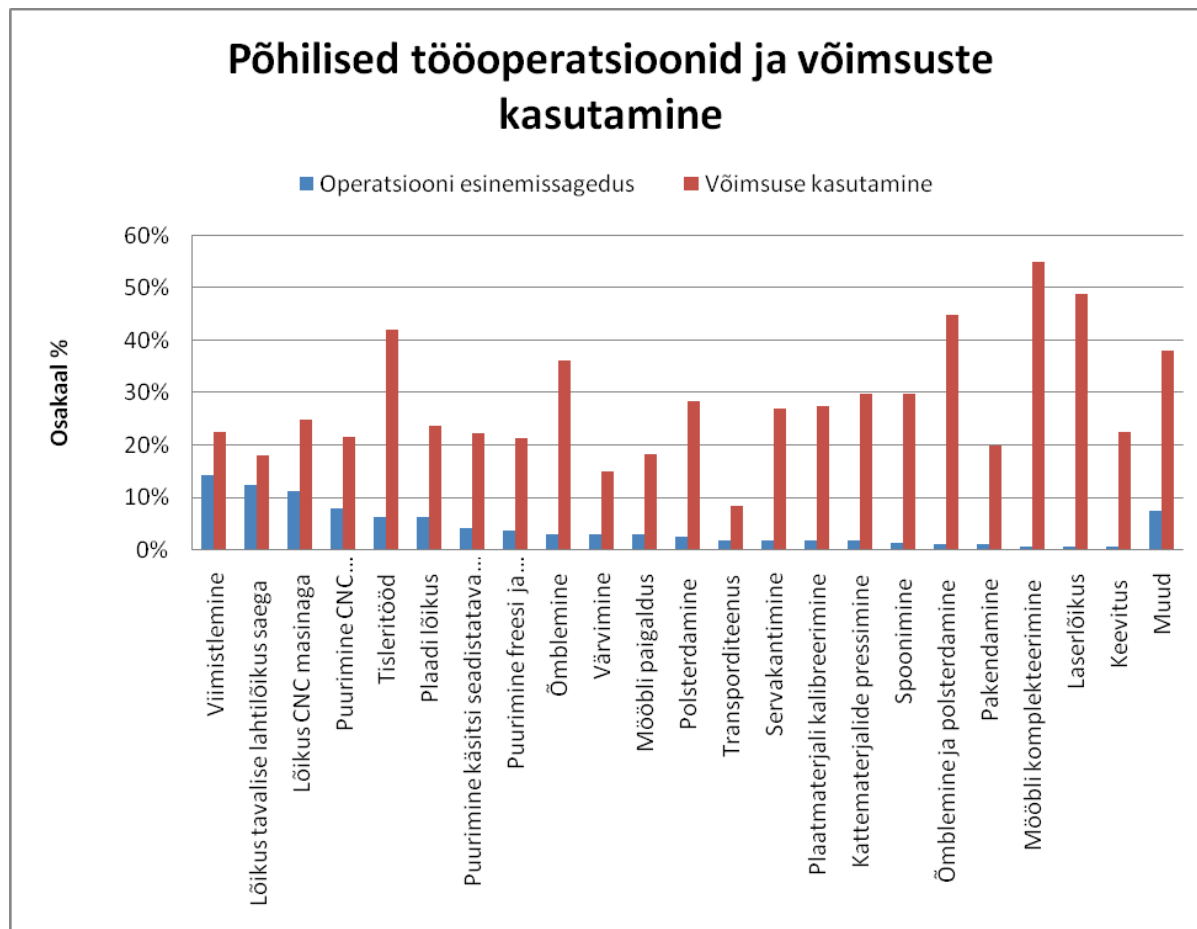
Kokkuvõte: Ettevõtete tugevuseks on Eestis jätkuvalt hea hinna ja kvaliteedi suhe ning paindlikkus, millele on lisandunud pikaajaline kogemus. Nõrkused on seotud eelkõige turundus- ja müügitegevusega. Kuid ootamatult kõrge on ka rahulolematuse tase tööjõuga.

8. Tootmine ja koostöövalmidus

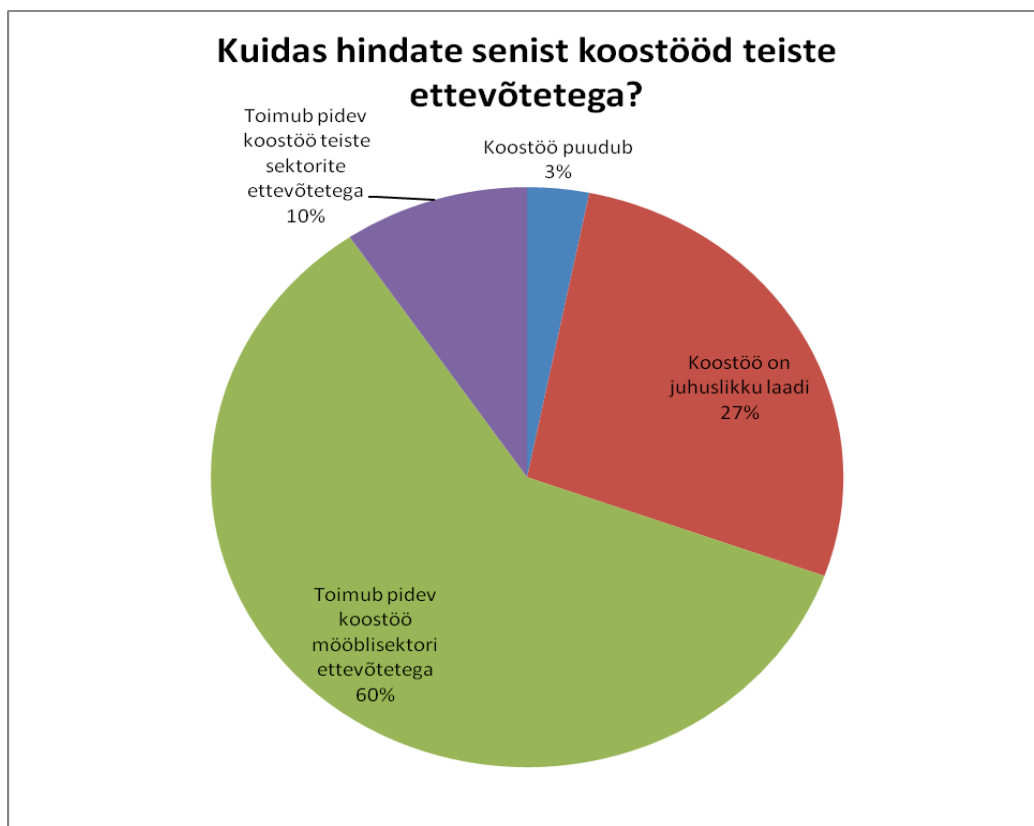
On üsna loogiline, et kõige rohkem kasutatakse Eestis materjalina puitu ning seejärel erinevaid plaatmaterjale.

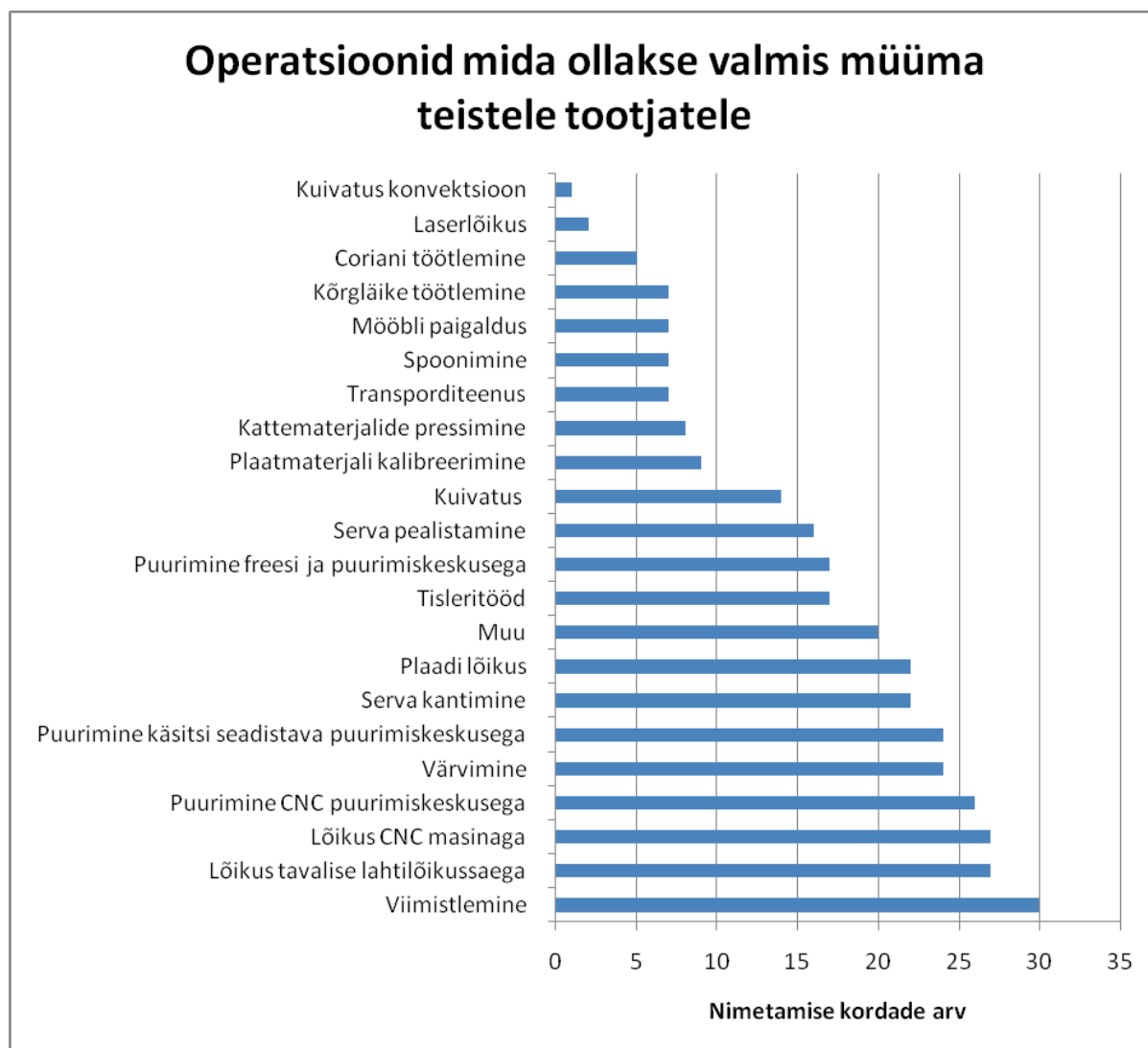
Järgnev tabel näitab aga põhilisi tööoperatsioone, mida firmades teostatakse. Hetkel on kõikide põhioperatsioonide võimsustest kasutatud vaid alla poole. Ilmselt on selle üheks põhjuseks ka hetke maailma majanduskonjunktuur. Kuid võimsuste omavahelised suhted annavad siiski aimu, millised tegevused vajavad tulevikus rohkem ressursi ja millised vähem.

Ettevõtted on väga koostöövalmid tegema koostööd teiste ettevõtetega. 60% teeb pidevalt mingit koostööd teiste sama sektori firmadega, 27% koostöö on juhuslikku laadi. Vaid 3% firmadest koostöö puudub. Lausa 94% juhtidest on valmis tulevikus teiste mööblitootjatega koostööd tegema.

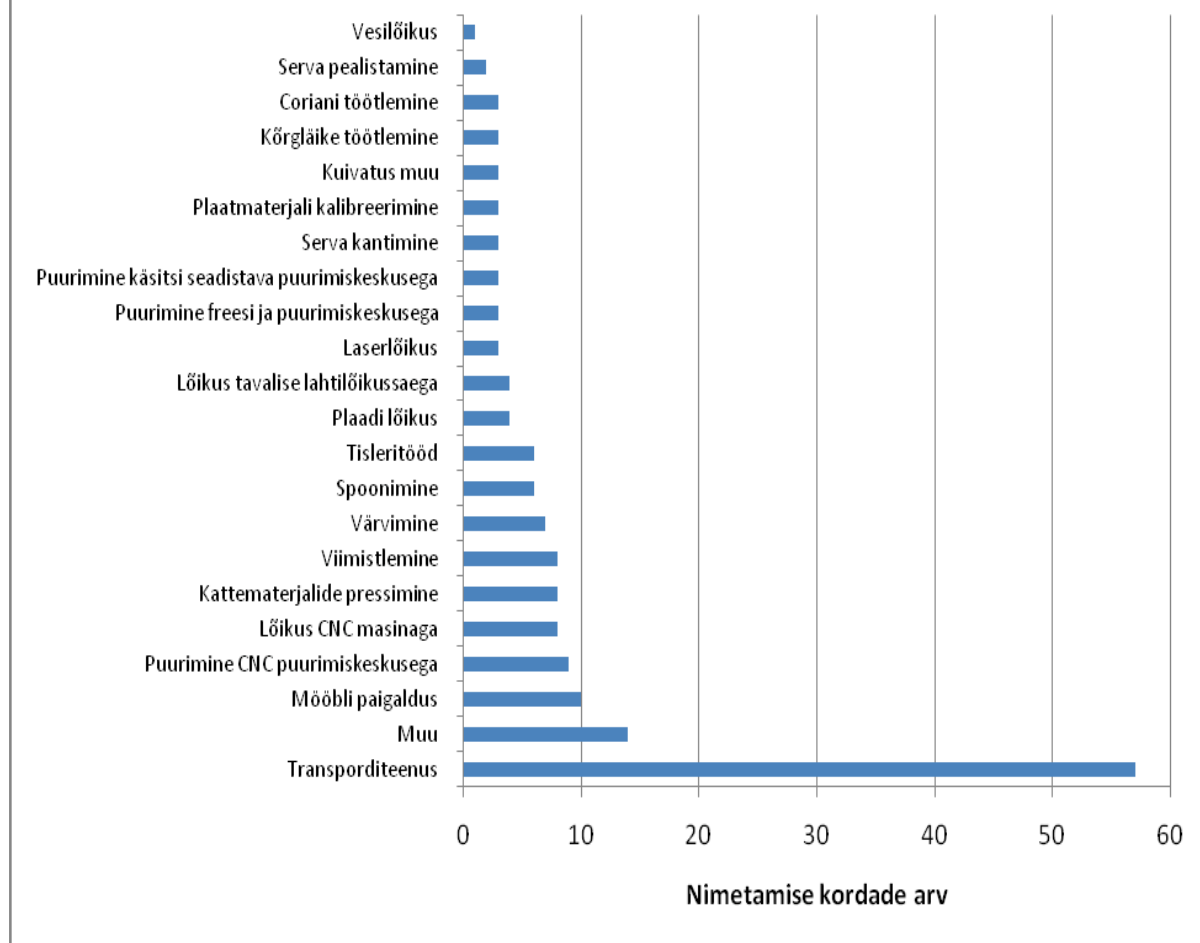

Järgnevat tabelites on näha, milliseid operatsioone ollakse valmis sisse ostma ja milliseid ise välja müüma.

Muud mainitud operatsioonid: õmblemine, polsterdamine, montaaž, lahtilõikus, vineeri painutamine, profiilide painutamine, karkassi valmistamine, pakendamine, täitmine, metalli lõikus, keevitamine, liimimine, juurdelõikus, teppimine, vedrutootmine.

Operatsioonid mida soovitakse osta teistelt tootjatelt

Muud operatsioonid, mida soovitakse osta: detailide valmistamine, õmblemine, karkassi valmistamine, hõõveldamine, liimimine, metallitööd, pakkimine, teppimine.

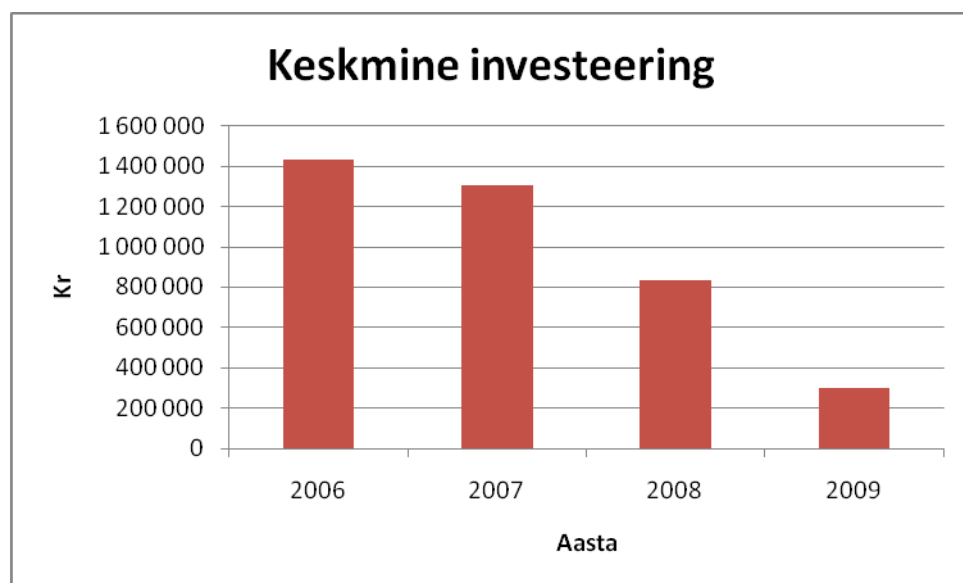
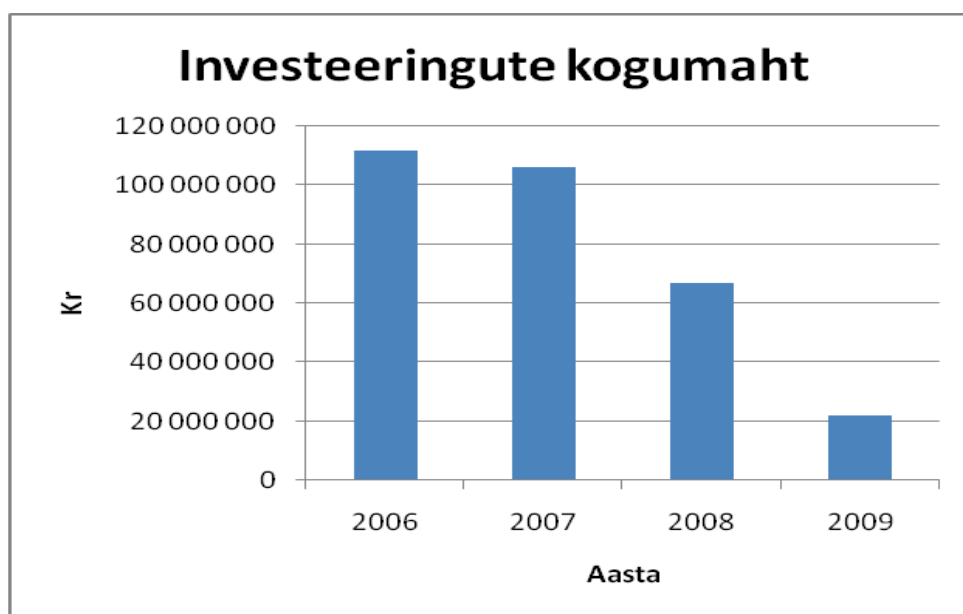
Kokkuvõte: Mööblitootjad on suure koostöövalmidusega. Hetkel on paljudel tootmisvõimsusi üle ning ressursside jagamise suhtutakse ettevaatlikult.

9. Investeeringud

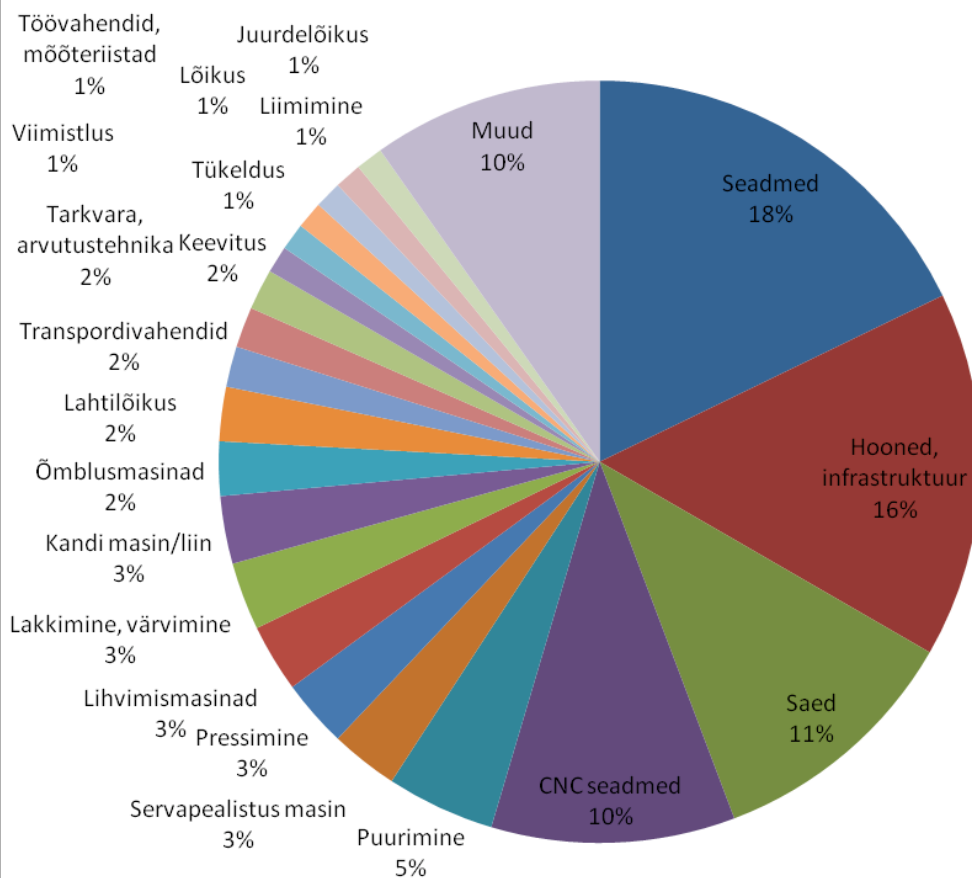
Investeeringute maht on olnud viimastel aastatel pidevas langustrendis, eriti järsk on kukkumine käesoleval aastal. Ühelt poolt võib põhjuseks olla, et suuremad ja olulisemad investeeringud tehti hea majanduskonjunktuuriga ära, kuid teiselt poolt on täiesti selge, et paljudel firmadel puuduvad tänasel päeval finantsvahendid investeeringuteks.

Üsna loomulik on, et peamiselt on investeeritud seadmetesse, tehnoloogiasse, infrastruktuuri ja kinnisvarasse.

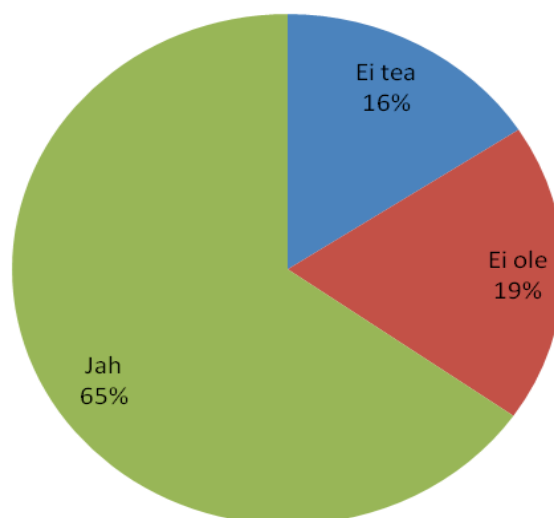
Kaks kolmandikku ettevõtetest planeerivad investeerimist jätkata ka järgnevatel aastatel. Tervelt 16% vastajatest ei tea, kas investeeringuid tehakse, mis viitab suhteliselt raskele seisukorrale, kus lähituleviku plaane ei saa teha. Edasisi investeeringuid tehakse eelkõige seadmetesse ja tehnoloogiasse. Kinnisvara ja infrastruktuur ei ole siin enam olulised teemad.

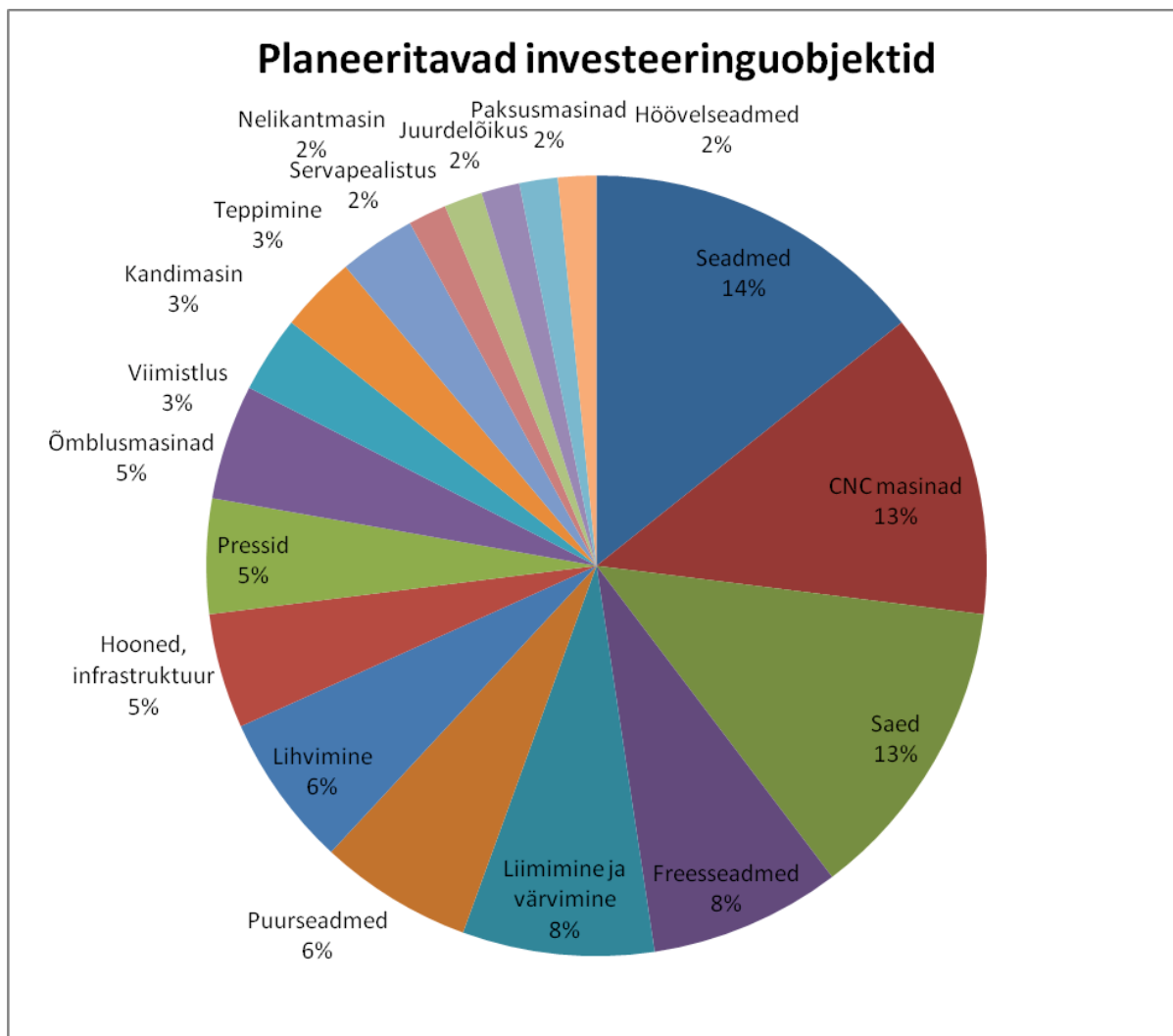
Peamised investeeringu objektid

Kas planeeritakse investeeringuid järgneva 3a jooksul

Kokkuvõte: Investeeringuid planeeritakse eelkõige tootmisse ja tehnoloogiasse, kuid majandusolukord ja ettevõtete rahaline seis ei võimalda praegu täpsemaid investeeringuid planeerida. Investeeringute kogumaht on viimastel aastatel pidevalt langenud ning hakkab tõenäoliselt kasvama alles siis kui firmade käibed taas kasvama hakkavad.

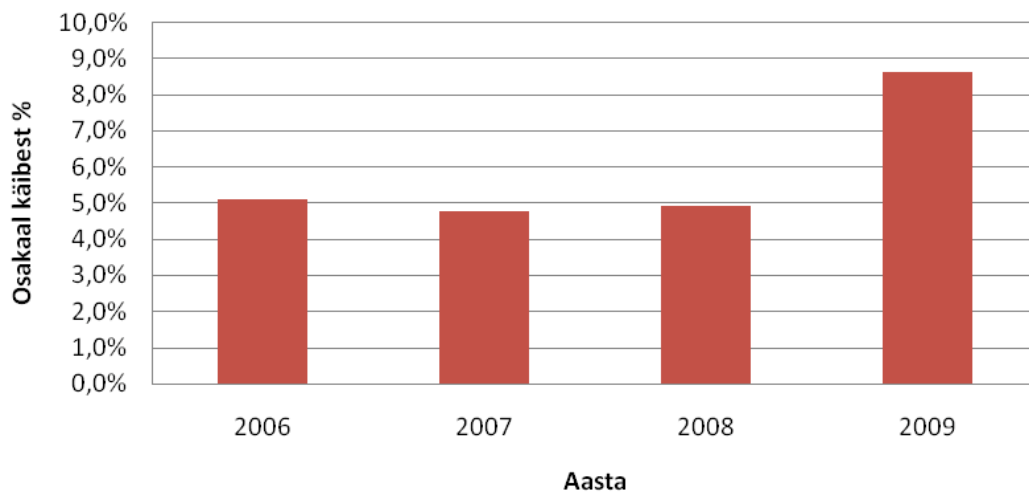
10. Tootearendus, efektiivistamine ja eksperdid

Koguni 87% vastanutest tegeleb ettevõttes tootearendusega, tootearenduse keskmine eelarve moodustab 5% käibest. Samas ei ole tootearendus väga selgelt defineeritud ning rida ettevõtteid ei oska eraldi tootearenduse eelarvet välja tuua. See on igati mõistetav, sest tegemist on väikeste firmadega, kus pole eraldi tootearenduse osakondi ja eelarveid.

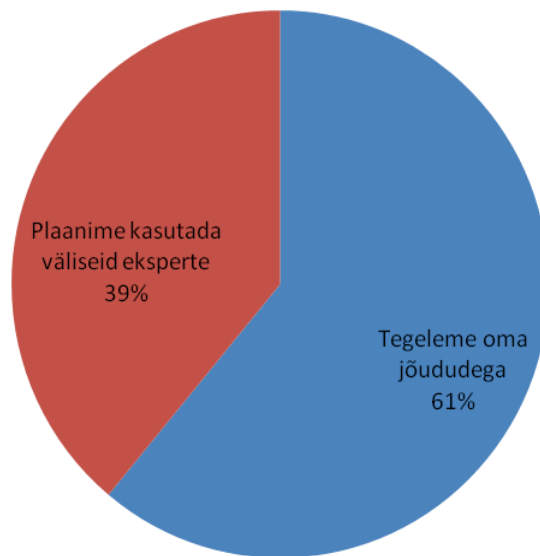
Kaks kolmandikku ettevõtetest tegelevad tootearendusega oma jõududega, pooled kasutavad tootedisainerite abi, kuid vaid 14% on oma tootedisainer. Tihti tegelevad toodete disainimisega inimesed, kellel on ettevõttes ka teised ülesanded.

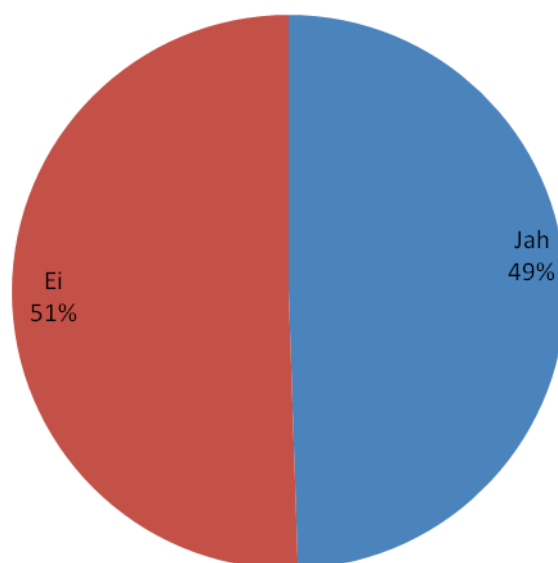
Tootearenduse keskmine eelarve (% käibest)

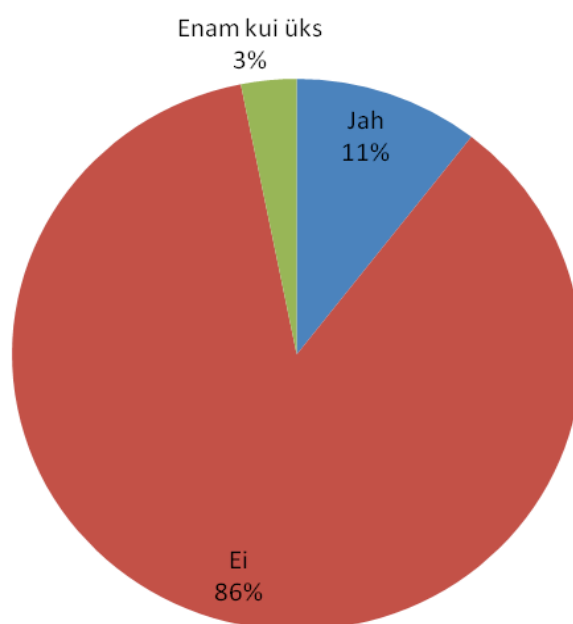
Tootearenduse tulevik

Kas ettevõtte kasutab tootedisainerite abi?

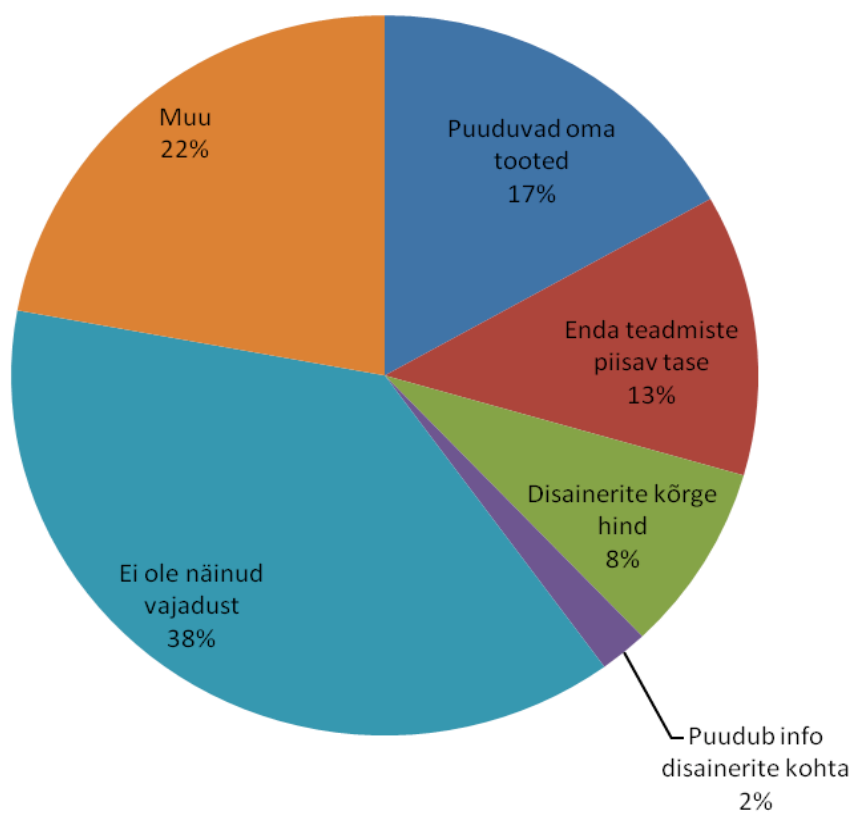

Kas ettevõttes on oma tootedisainer?

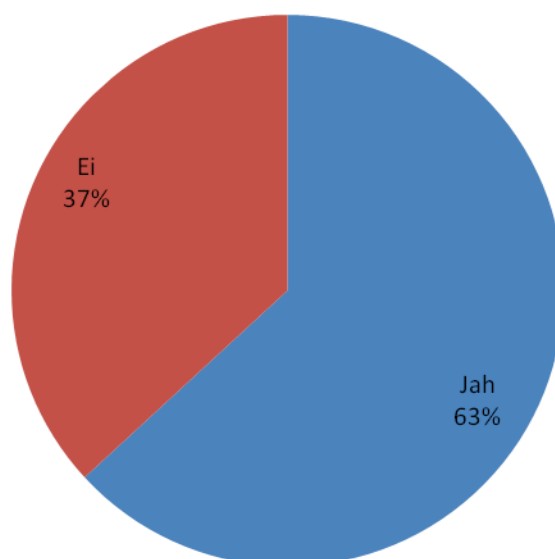

Disainereid pole kasutatud, sest eelkõige puudub selleks otsene vajadust. Kaks kolmandikku firmadest plaanib disainerite kasutamist ka tulevikus. Kolmandik vastanutest sooviks saada abi nende leidmisel.

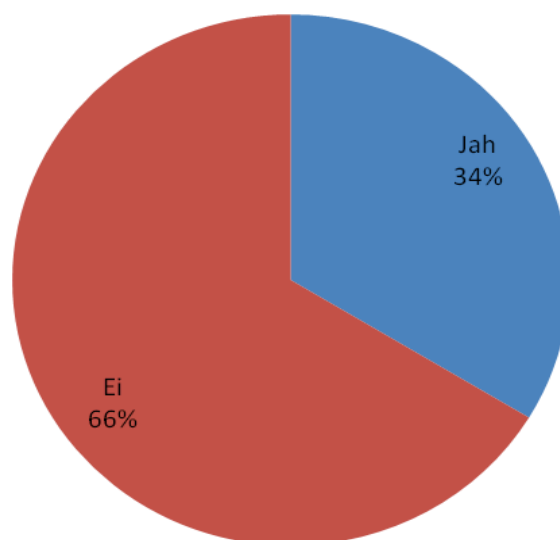
Mis on takistanud disainerite kasutamist?

Kas plaanite tulevikus disainerite kasutamist?

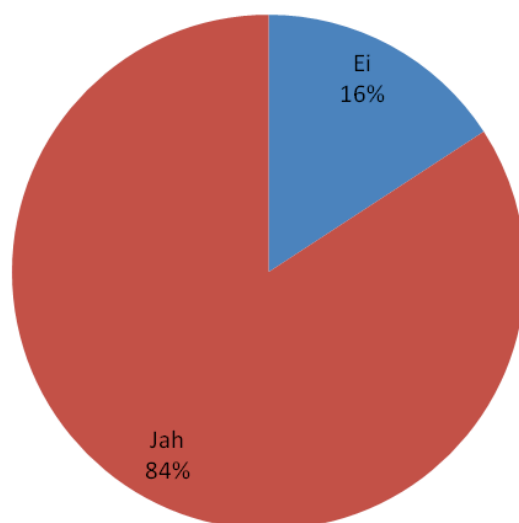

Kas soovite abi disainerite leidmisel?

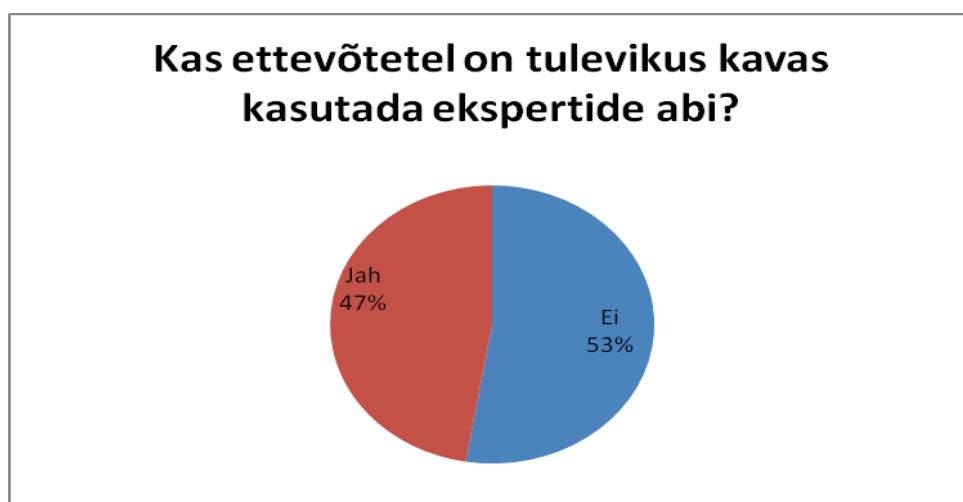
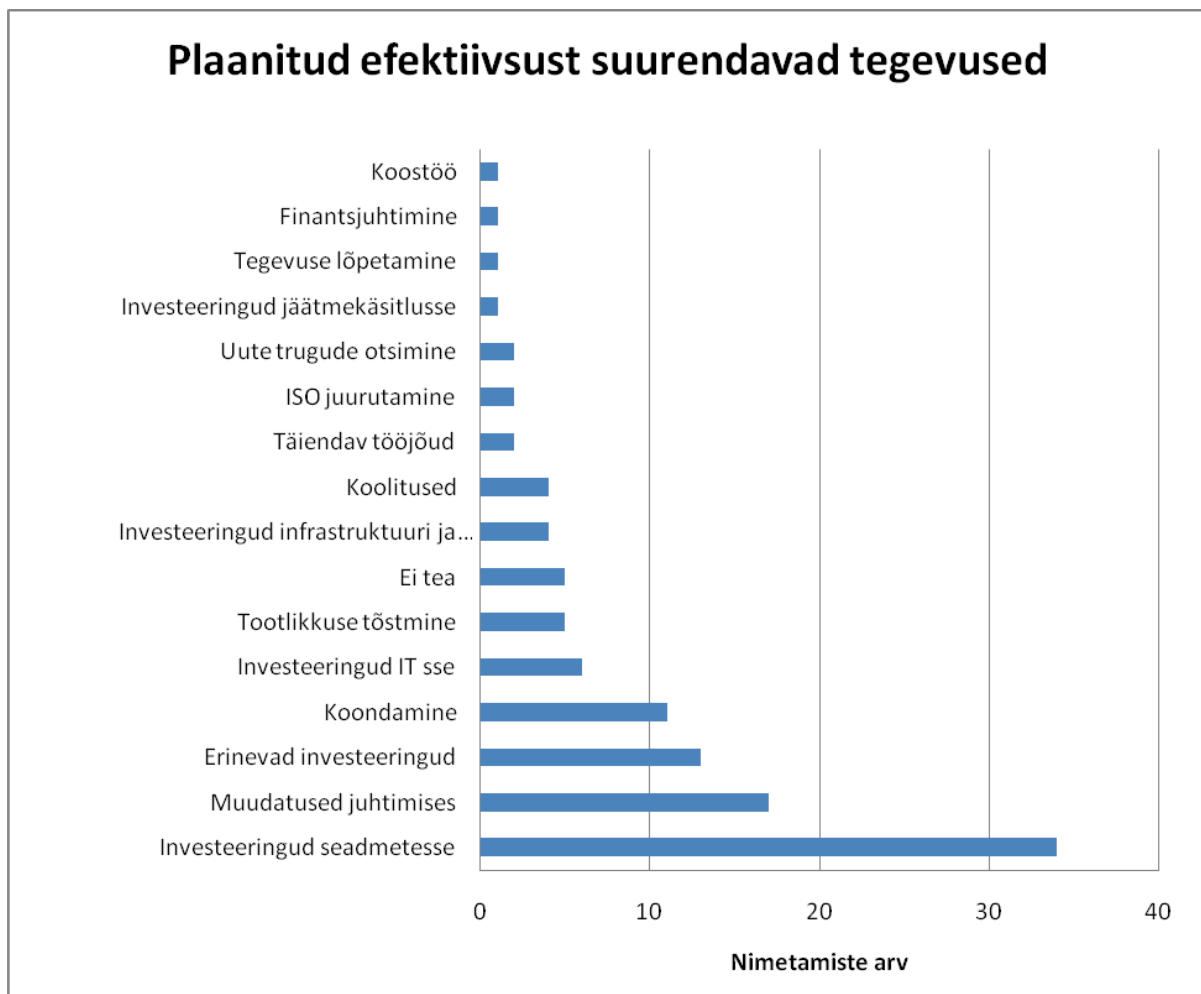

84% firmadest plaanib oma organisatsioonides lähiajal ette võtta muutusi, mis suurendaksid ettevõtte efektiivsust. Kuna majandus on raskes seisus ja tarbimisharjumuste muutustest tingituna on selgelt raskemaks läinud konkurentsituatsioon, siis selleks, et rahvusvaheliselt edukaks jääda, peavad Eesti firmad olema äärmiselt efektiivsed.

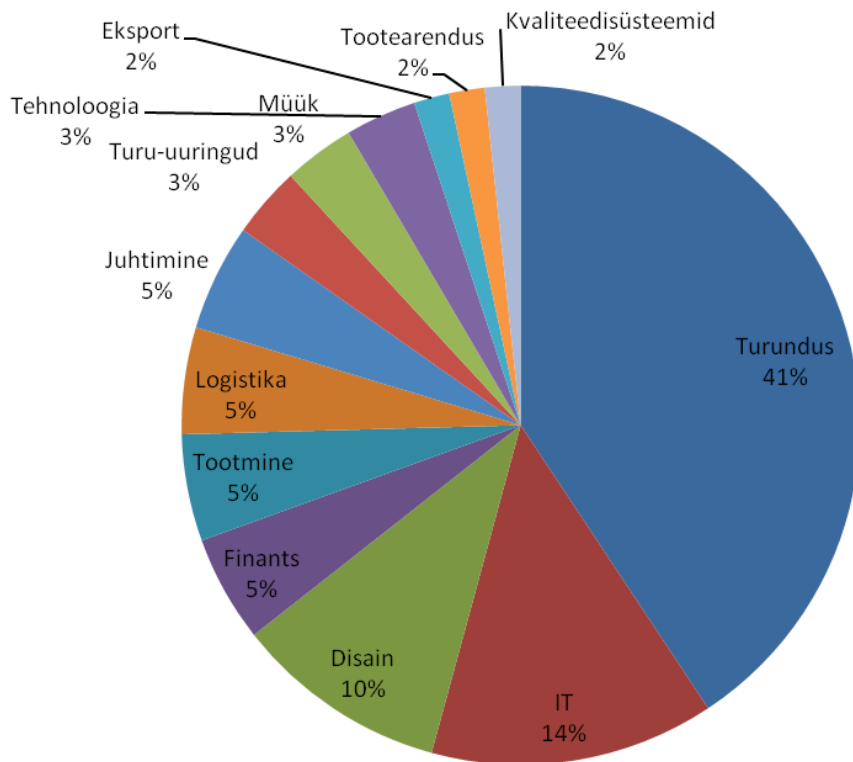
Kas plaanite lähitulevikus teha muutusi mis suurendavad ettevõtte efektiivsust?

Need firmad, kes muutusi esile kutsuda plaanivad, mainivad eelkõige investeeringuid seadmetesse. Kuid üle 15% plaanib teha muutusi ka juhtimises ja üle 10% plaanivad töötajaid koondada.

Valdkonnad mille eksperte soovitakse kaasata

Kokkuvõte: Enamus firmasid tegeleb mingil kujul tootearendusega, eelkõige tehakse uusi tooteid ja disaini oma jõududega, grupitööna. Väga selget tootearenduse eelarvet ettevõtetel pole, kuid keskmiselt kulutatakse 5% käibest. Suhtumine tootearenduse vajalikkusse on hea, seega arvavad paljud, et tulevikus on vaja tootedisainereid leida väljastpoolt firmat.

Suur enamus firmajuhtidest mõistab oma organisatsioonide efektiivistamise vajadust ja tegeleb ka vajalike muutuste ellukutsumisega. Seetõttu on arvata, et Eesti ettevõtted on kohanemisvõimelised ja suudavad majanduse langusperioodid hästi üle elada.

11. Mööblitootjate Liitu puudutavad küsimused

Ühisstendiga messidel on valmis osalema 58% firmadest. Järgnev graafik näitab, milliste messide vastu on huvi.

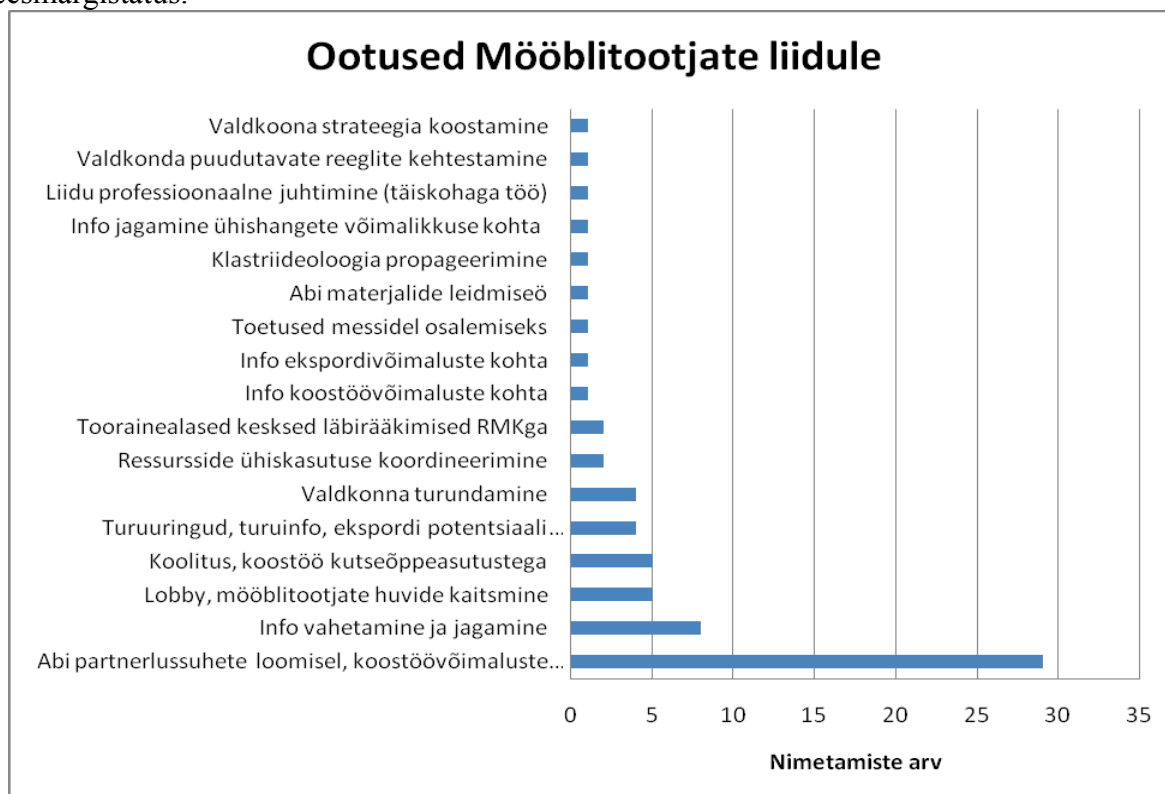

Muude messide all on toodud: London, Köln – Interzum, Köln Kind and Jugend, Köln Spoga, Elmia, Hannover, Birmingham, Norra, Moskva.

Materjalide ühishankeid oleks valmis tegema 58% firmadest.

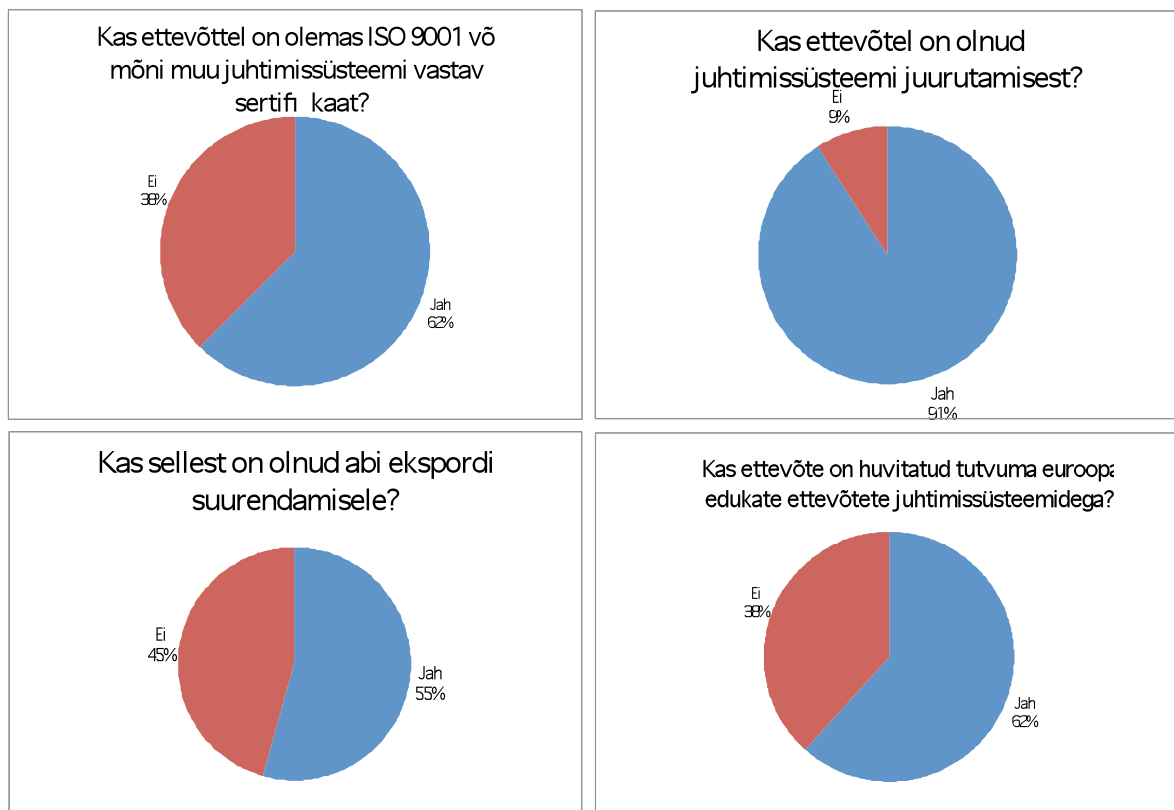
Ootused Mööblitootjate Liidule ei erine väga palju ettevõtete seas, selgelt olulisemaks peetakse partnerlussuhete loomise abi, koostöövõimaluste tekkimise eelduste loomist ja informatsiooni edastamist. Alljärgnev tabel näitab ettevõtjate poolt vähemmainitud ideid. Aga paljudele firmajuhtidele on täna üldse arusaamatu, milleks erialaliit on loodud ja millega tegeleb. Siin on ilmselt vajalik liidu poolne tihedam selgitustöö ja ehk ka täpsem eesmärgistatus.

12. Juhtimissüsteemid ja tarkvara

Suuliste intervjuude raames küsiti ettevõtete juhtimissüsteemide kohta. Vastused kajastavad suuremates firmades toimuvat. ISO sertifikaat oli kahel kolmandikul küsitletud ettevõtetest ja enamus leidis, et selle juurutamisest on kasu olnud. Kasu on olnud pigem sisemise töökorralduse ja juhtimise korrastumisega seoses. Ekspordi suurendamisel leidsid kasu vaid pooled. Need firmad, kellel ISO sertifikaati hetkel ei ole, ei näe üldjuhul vajadust seda hankida.

Kaks kolmandikku ettevõtete juhtidest pidas huvitavaks võimalust tutvuda Euroopa edukate firmade juhtimissüsteemidega ja kolmandik ei pidanud seda vajalikuks. Üks Eestis olev ettevõtte arvas, et nendel ongi Euroopa parimal tasemel juhtimissüsteem ning seda kuskilt kaugemalt otsima minna ei ole mõtet.

Tootmise planeerimise tarkvara kasutavad üle poolte küsitletutest, mainitakse järgnevaid planeerimise tarkvarasid: Axapta, Prodmaster, Movex, Visual Enterprise, Navision, Nova, Taavi, Hansaraama, Noom. Üldjuhul ollakse tarkvaraga rahul ja soovitatakse teistelegi. Investeeringu suurus on poolest miljonist kolme miljonini, enamusel juhtudel jääb siiski umbes 1 miljoni krooni suurusjärku.

Jätakuvalt vajatakse eelkõige tootmise juhtimise tarkvara, mainitud on ka disaini. Investeerima ollakse valmis pool kuni kolm miljonit krooni. Paljud ettevõtte ei ole hetkel üldse valmis investeerima.

Kokkuvõte: ISO sertifikaati küll omatakse, kuid see ei ole määrava väärtusega ettevõtte edule. Pigem peaks tutvustama firmajuhtidele muid ja progressiivsemaid juhtimissüsteeme ning mõningaid selliseid võib leida suure tõenäosusega ka Eestist. Küll aga on oluline arendamist vajav teema tarkvara leidmine ja juurutamine. Vaja on head tootmise planeerimise ja tootmise juhtimise tarkvara, mille hind ettevõttele ei oleks ülemäära suur.

13. Teadmiste ja koolituste soov

Teadmistest, millest jääb ettevõtetel vajaka, et olla välisurgudel edukas, olid enamuse seotud sihtturgudega: kuidas saada turgu tundma (turu-uuringute saamine, turgude spetsiifika tundmine, ostuharjumuste teadasaamine, põhitegijate väljaselgitamine, toimiva struktuuri leidmine), kuidas leida toimiv partnerlus välisekspertidega või leida otsekontaktid mööbliketide sisseostjatega, kuidas turundada ja müüa, milline on sihtriigi jaotusvõrk ja müügivõrk, kuidas saada tundma sihtturgude kultuuritausta.

Teine oluline teema on, kuidas kasutada tehnoloogiat efektiivselt. Lisaks mainiti veel puudulikke teadmisi keeleoskuses, toote kvaliteeditingimustes, koostöö ja ühiste eesmärkide seadmisel, IT programmides (3D) jne.

Koolitused, mida ettevõtted sooviks saada on loomulikult seotud nende teadmistega, mida hetkel napib. Küll aga oli üsna suur hulk firmasid, kes olenemata tõdemusest, et mingeid teadmisi ja oskusi napib, ei soovinud koolitusi või siis ei teadnud, mida küsida. Ilmselt ei usuta, et keegi suudaks hetkel Eestis vajalikul tasemel koolitusi korraldada.

Küsitud koolitustest olulisemad olid seotud tootlikkuse kasvu juhtimise ja tootmisprotsesside korralduse efektiivsemaks muutmise ettevõttes. Teiseks soovitakse saada sihtturgude kohta taustainfot. Lisaks mainiti messikoolitusi, müügijuhtimist, keelekoolitusi, läbirääkimiste kultuuri ja etiketti, IT programme.

Sihtriigid, mille kohta soovitakse saada infot on eelkõige Põhjamaad, mainiti veel Venemaad ja Ameerikat, ning info on seotud praktiliste turule sisenemise küsimustega. Näiteks soovitakse infot, kus midagi lähiajal toimub, et läbi projektide leida konkreetne ankurklient; info kaubandusmissioonidest konkreetsete klientidega, vahendajatega, müüjatega; jaekaubanduse statistika kettide lõikes, sihtturgude tootjate statistika.

Järgnevalt konkreetsematest soovidest:

Rootsi – turu-uuring, koostööpartneri või spetsialisti leidmine, hotellimööbli turu maht, projektmööbli turu maht.

Norra - koostööpartneri leidmine, hotellimööbli turu maht, projektmööbli turu maht, kuidas kauplemine käib, turg, jaemüügisüsteem, harjumused.

Norra ja Rootsi - milline on turumaht, palju imporditakse, tarbijakäitumine - palju vahetatakse sisustust, remonditakse jne.

Venemaa - kuidas siseneda turule, müügimahud, turu suurused, müüdavad mudelid.

Kokkuvõte: Eesti mööblitootjaid on vaja aidata eelkõige ekspordi sihtturgude tundmaõppimisega. Vaja on väga praktilist ja spetsiifilist informatsiooni riikide haaval. Lisaks vajavad firmad nõuandeid teemal, kuidas efektiivsemalt toota. Põhiline huvi on praegu Põhjamaa turgude vastu.

14. Kokkuvõte

Keskmine Eestis tegutsev mööblitootja on väike Eesti kapitalil põhinev ettevõte. Maailma majandusolukord on olulist mõju avaldanud paljudele, vähenenud on käibed ja kasumid. Ettevõtted on vähendanud töötajate arvu ja töötasusid. Kuigi tuleviku prognoose teha on raske, on ettevõtete tulevikuusk suhteliselt hea, sealjuures jätkuvasse ekspordivõimesse.

Ettevõtete tugevuseks on jätkuvalt hea hinna ja kvaliteedi suhe ning paindlikkus, millele on lisandunud pikaajaline kogemus. Nõrkused on seotud eelkõige turundus- ja müügitegevusega. Märkimisväärselt suur on rahulolematus tööjõuga. Allhanke osakaal käibest on 30% ning püsib stabiilsena. Mööblitootjad on hea koostöövalmidusega ning teevad omavahel tihedat koostööd ka täna.

Investeeringuid soovitakse teha eelkõige tootmisse ja tehnoloogiasse. Ettevõtete rahaline seis ei võimalda samas praegu investeeringuid täpselt planeerida. Investeeringute kogumaht on viimastel aastatel pidevalt langenud ning hakkab tõenäoliselt kasvama alles siis kui firmade käibed taas kasvama hakkavad.

Firmajuhid on huvitatud tutvuma progressiivsete juhtimissüsteemidega. Osadel kasutuses olev ISO sertifikaat ei ole määrava väärtusega ettevõtte edule. Oluline on leida sobivad tootmise planeerimise ja juhtimise tarkvara.

Eesti firmade ekspordi suurendamisel on takistuseks eelkõige firmade väiksus ja võime välismaal turundus- ja müügitööd teha. Valdavalt eksporditakse Põhjamaadesse ja samadesse riikidesse soovitakse jätkuvalt laieneda. Suur huvi on siseneda Saksamaa turule.

Enamus firmasid tegeleb mingil kujul tootearendusega, eelkõige tehakse uusi tooteid ja disane oma jõududega. Väga selget tootearendus eelarvet ettevõtetel pole, kuid keskmiselt kulutatakse 5% käibest.

Suur enamus firmajuhtidest mõistab oma organisatsioonide efektiivistamise vajadust ja tegeleb vajalike muutuste ellukutsumisega. Seetõttu on arvata, et Eesti ettevõtted on kohanemisvõimelised ja suudavad majanduse langusperioodid hästi üle elada.

Kümme aastat tagasi (1999) viidi läbi esimene sektoruuring Eestis, mis käsitles puidu- ja mööblitööstust (teostajad PW Partners AS ja Eesti Konjunktuuri Instituut). Kümne aasta arengutes saab välja tuua järgnevaid huvitavaid fakte.

- 1999a oli 83% firmadest Eesti kapitaliga, täna 81%. Eesti ettevõtted on suutnud iseseisvalt konkrentsis püsida ning välismaa ülesostu lainet pole vahepeal olnud.
- 1999a oli suurimaks ettevõtete nõrkuseks tööjõud (45% vastanutest), sama probleem on ka täna suurim, kuid siiski palju vähematel firmadel (23%). Kümme aastat tagasi järgnesid nõrkustena nõrk seadmeпарк (38%) ja turundus (25%). Ettevõtted on vahepeal suutnud korralikult investeerida ja täna on seadmete teema jäänud kolmandaks (12%) ja turundus tõusnud teiseks nõrkuseks (21%).
- Põhilised tugevused on Eesti ettevõtetel samad nii täna kui kümme aastat tagasi.
- Firmad on muutunud oluliselt koostöövalmimaks, on mõistetud, et konkrentsis on koostöö parem kui vastandamine. Sellist suhtumist kohtas kümme aastat tagasi palju vähem.

- Oluliselt on kasvanud tootearenduse tähtsus ettevõtetes. Täna tegeleb sellega suur enamus, kümme aastat tagasi vaid väike osa firmadest.

Järeldus: Eesti mööblitootjad on pikalt turul olnud heade kogemustega ja paindlikud ettevõtjad. Prognoose tehakse hetkel küll lühiajalisi, kuid tulevikuusk on tugev. Ekspordi suurendamiseks on vaja mööblitootjaid aidata eelkõige sihtturgude tundmaõppimisega. Vaja on väga praktilist ja spetsiifilist informatsiooni riikide haaval. Lisaks vajavad firmad nõuandeid teemal, kuidas efektiivsemalt toota.

Lisa 1 Küsimustik küsitluseks

KÜSITLUSANKEET

1. Ettevõtte nimi:					
2. Postiaadress:					
3. Kontaktisik/ positsioon/ e-mail					
4. Mööblitootjate liidu liige: jah ei					
5. Ettevõtte omanike struktuur % a) Eesti _____ b) Välis _____					
	2006	2007	2008	2009 prognoos	2012 prognoos
6. Töötajate arv (in)					
7. Ettevõtte käive (TEEK)					
8. Ekspordi käive (TEEK või % käibest)					
9. Ettevõtte kasum (TEEK)					
10. Ettevõtte palgakulu (TEEK)					
11. Amortisatsioon (TEEK)					
12. Kui suur (% käibest) on Teie poolt tehtav allhanke osakaal?					

13. Kas allhanke osakaal kasvab või kahaneb lähiaastatel?

- a) Suureneb
- b) Jääb samaks
- c) Väheneb
- d) Ei oska öelda

14. Kas vajate abi allhanke partnerite leidmisel?

- a) Jah
- b) Ei

15. Millised on ettevõtte põhilised ekspordimaad (märkida ekspordi käive Kr või % tabelis)?

16. Kui ettevõtte ekspordib, siis kas on plaanis laiendada sihtturge?

- a) Jah (märkida X tabelis maa kohta millisesse)
- b) Ei

17. Kui ettevõtte ei ekspordi, siis kas lähiajal on planeeritud alustada toodete ekspordi?

a) Jah (märkida X tabelis maa kohta kuhu)

b) Ei

Maad	15. Põhilised ekspordimaad	16. Sihtturgude laiendus	17. Ekspordi alustamine
a. Soome			
b. Norra			
c. Rootsi			
d. Saksamaa			
e. Taani			
f. Ühendkuningriik			
g. Prantsusmaa			
h. Läti			
i. Holland			
j. Venemaa Föderatsioon			
k. Ameerika Ühendriigid			
l. Leedu			
m. Itaalia			
n. Poola			
o. Austria			
p. Hispaania			
q. Iirimaa			
r. Jaapan			
s. Ukraina			
t. Muu *			

*Palun täpsustage maa nimetust

18. Kui ettevõtte ekspordib siis palun tooge välja kolm peamist takistust ekspordi suurendamisel.

a) _____

b) _____

c) _____

19. Millised on kolm peamist võtit ekspordi suutlikkuse tõstmisel?

a) _____

b) _____

c) _____

20. Kui ettevõtte ei planeeri ekspordi alustamist, siis millised on põhilised takistused?

- a) _____
 b) _____
 c) _____

21. Millised on ettevõtte põhilised tooted ja nende jagunemine?

Tootegrupi nimetus	% kogu käibest	Ekspordi osa %	Välisurg (Riigid)
elukondlik mööbel			
büroomööbel			
madratsid ja kušetid			
täispuitmööbel			
kilpmööbel			
lastemööbel			
metallmööbel			
pehme mööbel			
hotellimööbel			
koolimööbel			
köögimööbel			
Muu *			

*Palun täpsustage

22. Milline on ettevõtte suhe turgu ja kes on põhiline klient?

- a) ei turusta, toodan - allhanget telliv ettevõtte
 b) eriprojektmööbli otsemüük - eraklient
 c) eriprojektmööbli esindussalongi müük - eraklient
 d) oma- ja ostutoote müük esindussalongis /salongides – eraklient
 e) oma- ja ostutoote müük esindussalongis/salongides - äri- ja eraklient
 f) turustus edasimüügisalongides - edasimüügi ettevõtte
 g) turustus läbi ettevõtte müügivõrgustiku - era - või äriklient.

23. Millised on ettevõtte põhilised müügiargumendid:

- a) Pikaajaline kogemus
 b) Paindlikkus
 c) Odav hind
 d) Hea hinna kvaliteedi suhe
 e) Kitsas spetsialiseerumine
 f) Muu _____

24. Mis on praegusel hetkel suuremad probleemid, mis takistavad Teie firma arengut? (võib valida mitu vastust)

- a) mitte miski
 b) uute ideede (projektide) puudus
 c) vähene turundustegevus/klientide puudus

- d) kvalifitseeritud tööjõu puudus
- e) finantseerimise probleemid
- f) koostööpartnerite raskused
- g) käibekapitali nappus
- h) Muu (palun täpsustage) _____

25. Mida peate oma ettevõtte põhilisteks tugevusteks

- a) _____
- b) _____
- c) _____

26. Mida peate oma ettevõtte nõrkusteks

- a) _____
- b) _____
- c) _____

27. Kas tulevikus on plaanis kasutada ekspertide abi väljastpoolt teie ettevõtet?

- 1. Jah (milliste ekspertide?)
  - a) _____
  - b) _____
  - c) _____
- 2. Ei

28. Millised on ettevõtte 3 peamist tööoperatsiooni (olulisuse järjekorras vt. tööoperatsioonide tabel)?

29. Milline on teie tänane võimsuste kasutuse % (vt. tööoperatsioonide tabel)?

30. Kas olete nõus tegema koostööd teiste tootjatega?

- a) Jah
- b) Ei

31. Kui jah, siis milliseid tööoperatsioone oleksite valmis pakkuma allhankena teistele tootjatele (märkida tabelis sobiva vastuse kohal X, kui võimalik, siis märkida maht tundides aasta kohta)?

32. Kui jah, siis milliseid tööoperatsioone sooviksite osta teistele tootjatelt (märkida tabelis sobiva vastuse kohal X, kui võimalik, siis märkida maht tundides aasta kohta)?

Tööoperatsioonid	28. Peamised operatsioonid	29. Võimsuste kasutamine (%)	31. Võimsuste müük	32. Võimsuse ostmine
a. plaadi lõikus				
b. laserlõikus				
c. vesilõikus				
d. lõikus CNC masinaga				
e. lõikus tavalise lahtilõikussaega				
f. Puurimine CNC puurimiskeskusega				
g. Puurimine freesi ja puurimiskeskusega				
h. Puurimine käsitsi seadistatava keskusega				
i. Serva pealistamine				

j. Servakantimine				
k. Plaatmaterjali kalibreerimine				
l. Spoonimine				
m. Kattematerjalide pressimine				
n. Viimistlemine				
o. Värvimine				
p. Kuivatus infrapunaga				
q. Kuivatus konventsioon				
r. Kuivatus muu				
s. Kõrgläike töötlemine				
t. Tisleritööd				
u. Coriani töötlemine				
v. Mööbli paigaldus				
w. Transporditeenus				
x. Muu				

33. Kas ettevõtte on teinud investeeringuid seadmetesse viimasel kolmel aastal?

1. Jah

Aasta	Rahaline maht kroonides
2006	
2007	
2008	
2009 (progn oos)	

Kui jah, siis millised on olnud kolme viimase aasta peamised investeeringud?

- a) _____
b) _____
c) _____

2. Ei

34. Kas olete planeerinud investeerida uutesse seadmetesse järgneva 3 aasta jooksul? Kui võimalik siis nimetage.

- a) _____
b) _____
c) _____

35. Kas Teie ettevõttes teostatakse tootearendust?

- a) Jah
b) Ei

36. Kui jah, siis suur on tootearenduse eelarve aastas (kr või % käibest)?

- a) 2006 _____
- b) 2007 _____
- c) 2008 _____
- d) 2009 prognoos _____

37. Millisena näete oma ettevõtte tootearendust tulevikus?

- a) Tegeleme oma jõududega,
- b) Plaanime kasutada väliseid eksperte

38. Kas Teie ettevõtte kasutab toodete arendamisel tootedisainerite abi?

- a) Jah
- b) Ei

39. Kui ja, siis kas teie ettevõttes on olemas oma tootedisainere?

- a) Jah
- b) Ei
- c) Jah, enam kui üks (palun määratlege) _____

40. Kui ei, siis mis on senini takistanud tootedisainerite kasutamist?

- a) Puuduvad oma tooted
- b) Enda teadmiste piisav tase
- c) Disainerite kõrge hind
- d) Ettevõtte info lekkimise kartus
- e) Puudub info disainerite kohta
- f) Ei ole näinud vajadust
- g) Muu (palun määratlege)

41. Kas plaanite tulevikus tootedisainerite kasutamist oma toodete arendamisel?

- a) Jah
- b) Ei

42. Kui jah, siis kas soovite abi tootedisainerite leidmisel?

- a) Jah
- b) Ei

43. Millised on Teie toodete juures kasutatavad 3 olulisemat materjali?

a. Täispuut	
b. Ristvineer	
c. Plaatmaterjalid: PLP, MDF, HDF, PKP jne.	
d. Viimistletud plaatmaterjal: lamineeritud PLP, melamiin PLP jne.	
e. Metallmaterjal: toru-, lehtmetsall	
f. Alumiinium	
g. Looduslikud plaatmaterjalide kattmaterjalid: Hõõvel-, kooritud spoon jne.	
h. Tehiskattmaterjalid: laminaat, tehiskivi jne.	
i. Servakandid (PVC, ABS, natur. kant)	
j. Mööblivärv (pulber, pasta – akrüül)	
k. Peitsid, õlid,	
l. Lakid (polüuretaan-, vesialusel lakid)	

m. Mööblikangad, - nahk	
n. Pehmemööbli pehmendusmaterjalid (poroloon, vatiin)	
o. Klaas	

44. Kuidas hindate senist koostööd teiste ettevõtetega?

- a) Koostöö puudub
- b) Koostöö on juhuslikku laadi
- c) Toimub pidev koostöö mööblisektori ettevõtetega
- d) Toimub pidev koostöö teiste sektorite ettevõtetega

45. Kas plaanite lähitulevikus teha muutusi mis suurendavad ettevõtte efektiivsust?

1. Jah, millised on plaanitud tegevused?

- a) _____
- b) _____
- c) _____

2. Ei

46. Kas oleksite valmis osalema messidel mööblitootjate ühisstendiga?

- a) Jah
- b) Ei

47. Kui jah, siis kas oskate nimetada messe mis teid enim huvitaksid?

- a) _____
- b) _____
- c) _____

48. Kas olete valmis tegema koostööd materjalide ühishangete organiseerimiseks?

- a) Jah
- b) Ei

49. Millised ootused on ettevõttel mööblitootjate erialaliidule?

Lisa 2 Küsitlusankeet süvaintervjuudeks

KÜSITLUSANKEET

1. Ettevõtte nimi:					
2. Postiaadress:					
3. Kontaktisik/ positsioon/ e-mail					
4. Mööblitootjate liidu liige: jah ei					
5. Ettevõtte omanike struktuur %					
a) Eesti _____					
b) Välis _____					
	2006	2007	2008	2009 prognoos	2012 prognoos
6. Töötajate arv (in)					
7. Ettevõtte käive (TEEK)					
8. Ekspordi käive (TEEK või % käibest)					
9. Ettevõtte kasum (TEEK)					
10. Ettevõtte palgakulu (TEEK)					
11. Amortisatsioon (TEEK)					
12. Kui suur (% käibest) on Teie poolt tehtav allhanke osakaal?					

13. Kas allhanke osakaal kasvab või kahaneb lähiaastatel?

- a) Suureneb
- b) Jääb samaks
- c) Väheneb
- d) Ei oska öelda

14. Kas vajate abi allhanke partnerite leidmisel?

- a) Jah
- b) Ei

15. Millised on ettevõtte põhilised ekspordimaad (märkida ekspordi käive Kr või % tabelis)?

16. Kui ettevõtte ekspordib, siis kas on plaanis laiendada sihtturge?

- a) Jah (märkida X tabelis maa kohta millisesse)
- b) Ei

17. Kui ettevõtte ei ekspordi, siis kas lähiajal on planeeritud alustada toodete ekspordi?

- a) Jah (märkida X tabelis maa kohta kuhu)
b) Ei

Maad	15. Põhilised ekspordimaad	16. Sihtturgude laiendus	17. Ekspordi alustamine
a. Soome			
b. Norra			
c. Rootsi			
d. Saksamaa			
e. Taani			
f. Ühendkuningriik			
g. Prantsusmaa			
h. Läti			
i. Holland			
j. Venemaa Föderatsioon			
k. Ameerika Ühendriigid			
l. Leedu			
m. Itaalia			
n. Poola			
o. Austria			
p. Hispaania			
q. Iirimaa			
r. Jaapan			
s. Ukraina			
t. Muu *			

* Palun täpsustage maa nimetust

18. Kui ettevõtte ekspordib siis palun tooge välja kolm peamist takistust ekspordi suurendamisel.

- a) _____
b) _____
c) _____

19. Millised on kolm peamist võtit ekspordi suutlikkuse tõstmisel?

- a) _____
b) _____
c) _____

20. Kui ettevõtte ei planeeri ekspordi alustamist, siis millised on põhilised takistused?

- a) _____
b) _____
c) _____

21. Millised on ettevõtte põhilised tooted ja nende jagunemine

Tootegrupi nimetus	% kogu käibest	Ekspordi osa %	Välisurg (Riigid)
elukondlik mööbel			
büroomööbel			
madratsid ja kušetid			
täispuitmööbel			
kilpmööbel			
lastemööbel			
metallmööbel			
pehme mööbel			
hotellimööbel			
koolimööbel			
köögimööbel			
Muu *			

* Palun täpsustage

22. Milline on ettevõtte suhe turgu ja kes on põhiline klient?

- a) ei turusta, toodan - allhanget telliv ettevõtte
b) eriprojekt-mööbli otsemüük - eraklient
c) eriprojekt-mööbli esindussalongi müük - eraklient
d) oma- ja ostutoote müük esindussalongis /salongides – eraklient
e) oma- ja ostutoote müük esindussalongis/salongides - äri- ja eraklient
f) turustus edasimüügisalongides - edasimüügi ettevõtte
g) turustus läbi ettevõtte müügivõrgustiku - era - või äriklient.

23. Millised on ettevõtte põhilised müügiargumendid:

- a) Pikaajaline kogemus
b) Paindlikkus
c) Odav hind
d) Hea hinna kvaliteedi suhe
e) Kitsas spetsialiseerumine
f) Muu _____

24. Mis on praegusel hetkel suuremad probleemid, mis takistavad Teie firma arengut? (võib valida mitu vastust)

- a) mitte miski
- b) uute ideede (projektide) puudus
- c) vähene turundustegevus/klientide puudus
- d) kvalifitseeritud tööjõu puudus
- e) finantseerimise probleemid
- f) koostööpartnerite raskused
- g) käibekapitali nappus
- h) Muu (palun täpsustage) _____

25. Mida peate oma ettevõtte põhilisteks tugevusteks

- a) _____
- b) _____
- c) _____

26. Mida peate oma ettevõtte nõrkusteks

- a) _____
- b) _____
- c) _____

27. Kas tulevikus on plaanis kasutada ekspertide abi väljaspoolt Teie ettevõtet.

1. Jah (milliste ekspertide?)

- a) _____
- b) _____
- c) _____

2. Ei

28. Millised on ettevõtte 3 peamist tööoperatsiooni (olulisuse järjekorras vt. tööoperatsioonide tabel)?

29. Milline on teie tänane võimsuste kasutuse % (vt. tööoperatsioonide tabel)?

30. Kas olete nõus tegema koostööd teiste tootjatega?

- a) Jah
- b) Ei

31. Kui jah, siis milliseid tööoperatsioone oleksite valmis pakkuma allhankena teistele tootjatele (märkida tabelis sobiva vastuse kohal X, kui võimalik, siis märkida maht tundides aasta kohta)?

32. Kui jah, siis milliseid tööoperatsioone sooviksite osta teistele tootjatelt (märkida tabelis sobiva vastuse kohal X, kui võimalik, siis märkida maht tundides aasta kohta)?

Tööoperatsioonid	28. Peamised operatsioonid	29. Võimsuste kasutamine (%)	31. Võimsuste müük	32. Võimsuse ostmine
a. plaadi lõikus				
b. laserlõikus				
c. vesilõikus				
d. lõikus CNC masinaga				
e. lõikus tavalise lahtilõikussaega				
f. Puurimine CNC puurimiskeskusega				
g. Puurimine freesi ja puurimiskeskusega				

h. Puurimine käsitsi seadistatava keskusega				
i. Serva pealistamine				
j. Servakantimine				
k. Plaatmaterjali kalibreerimine				
l. Spoonimine				
m. Kattematerjalide pressimine				
n. Viimistlemine				
o. Värvimine				
p. Kuivatus infrapunaga				
q. Kuivatus konventsioon				
r. Kuivatus muu				
s. Kõrgläike töötlemine				
t. Tisleritööd				
u. Coriani töötlemine				
v. Mööbli paigaldus				
w. Transporditeenus				
x. Muu				

33. Kas ettevõtte on teinud investeeringuid seadmetesse viimasel kolmel aastal?

1. Jah

Aasta	Rahaline maht kroonides
2006	
2007	
2008	
2009 (progn oos)	

Kui jah, siis millised on olnud kolme viimase aasta peamised investeeringud?

- a) _____
b) _____
c) _____

2. Ei

34. Kas olete planeerinud investeerida uutesse seadmetesse järgneva 3 aasta jooksul? Kui võimalik siis nimetage.

- a) _____
b) _____
c) _____

35. Kas Teie ettevõttes teostatakse tootearendust?

- a) Jah
- b) Ei

36. Kui jah, siis suur on tootearenduse eelarve aastast (kr või % käibest)?

- a) 2006 _____
- b) 2007 _____
- c) 2008 _____
- d) 2009 prognoos _____

37. Millisena näete oma ettevõtte tootearendust tulevikus?

- a) Tegeleme oma jõududega,
- b) Plaanime kasutada väliseid eksperte

38. Kas Teie ettevõtte kasutab toodete arendamisel tootedisainerite abi?

- a) Jah
- b) Ei

39. Kui ja, siis kas teie ettevõttes on olemas oma tootedisainere?

- a) Jah
- b) Ei
- c) Jah, enam kui üks (palun määratlege) _____

40. Kui ei, siis mis on senini takistanud tootedisainerite kasutamist?

- a) Puuduvad oma tooted
- b) Enda teadmiste piisav tase
- c) Disainerite kõrge hind
- d) Ettevõtte info lekkimise kartus
- e) Puudub info disainerite kohta
- f) Ei ole näinud vajadust
- g) Muu (palun määratlege)

41. Kas plaanite tulevikus tootedisainerite kasutamist oma toodete arendamisel?

- a) Jah
- b) Ei

42. Kui jah, siis kas soovite abi tootedisainerite leidmisel?

- a) Jah
- b) Ei

43. Millised on Teie toodete juures kasutatavad 3 olulisemat materjali?

a. Täispuit	
b. Ristvineer	
c. Plaatmaterjalid: PLP, MDF, HDF, PKP jne.	
d. Viimistletud plaatmaterjal: lamineeritud PLP, melamiin PLP jne.	
e. Metallmaterjal: toru-, lehtmets	
f. Alumiinium	
g. Looduslikud plaatmaterjalide katematerjalid: Höövel-, kooritud spoon jne.	
h. Tehiskatematerjalid: laminaat, tehiskivi jne.	
i. Servakandidid (PVC, ABS, natur. kant)	

j. Mööblivärv (pulber, pasta – akrüül)	
k. Peitsid, õlid,	
l. Lakid (polüuretaan-, vesialusel lakid)	
m. Mööblikangad, - nahk	
n. Pehmemööbli pehmendusmaterjalid (poroloon, vatiin)	
o. Klaas	

44. Kuidas hindate senist koostööd teiste ettevõtetega?

- a) Koostöö puudub
- b) Koostöö on juhuslikku laadi
- c) Toimub pidev koostöö mööblisektori ettevõtetega
- d) Toimub pidev koostöö teiste sektorite ettevõtetega

45. Kas plaanite lähitulevikus teha muutusi mis suurendavad ettevõtte efektiivsust?

1. Jah, millised on plaanitud tegevused?

- a) _____
- b) _____
- c) _____

2. Ei

46. Kas ettevõttel on olemas ISO 9001 või mõni muu juhtimissüsteemi vastav sertifikaat?

- a) Jah
- b) Ei

47. Kas ettevõttele on olnud abi selle süsteemi juurutamisest?

- a) Jah
- b) Ei

48. Kas sellest on olnud abi ekspordi suurendamisele?

- a) Jah
- b) Ei

49. Kas lähiajal on plaanis juurutada ISO 9001 juhtimissüsteem?

- a) Jah
- b) Ei

50. Kas ettevõtte on huvitatud tutvuma euroopa edukate ettevõtete juhtimissüsteemidega?

- a) Jah
- b) Ei

51. Kas ettevõtte kasutab tootmise planeerimise tarkvara?

- a) Jah, palun täpsustage millist _____
- b) Ei

52. Kui jah, siis kui suur oli Teie ettevõtte investering tarkvarasse?

_____

53. Kas tehtud investering on ennast õigustanud?

- a) Jah
- b) Ei

54. Kas julgete seda tarkvara soovitada ka teistele tootjatele?

- a) Jah
- b) Ei

55. Missugust tarkvara oleks Teie ettevõttele kõige rohkem vaja?

---

56. Kui palju oleksite valmis sellesse investeerima

---

57. Kas oleksite valmis osalema messidel mööblitootjate ühisstendiga?

a) Jah

b) Ei

58. Kui jah, siis kas oskate nimetada messe mis teid enim huvitaksid?

a) _____

b) _____

c) _____

59. Kas olete valmis tegema koostööd materjalide ühishangete organiseerimiseks?

a) Jah

b) Ei

60. Millisena näete erialaliidu rolli sektori arendamisel ning millised peaksid olema liidu peamised tegevused?

61. Millistest teadmistest jääb ettevõttel vajaka, et olla välisurgudel edukam?

a) _____

b) _____

c) _____

62. Milliseid koolitusi sooviks ettevõtjad saada?

a) _____

b) _____

c) _____

63. Milliste sihtriikide kohta soovitakse saada infot ning milline info see peaks olema?

a) _____

b) _____

c) _____

Lisa 3 Küsitatud ettevõtete nimekiri

1 A.T.I. Mööbel OÜ	34 Hanspert OÜ	67 Retal Kapital OÜ
2 Aava OÜ	35 Hapval AS	68 Rilson OÜ
3 Ahrens Investing OÜ	36 Harviker OÜ	69 Rodoor OÜ
4 Aini Mööbel OÜ	37 Hektolan OÜ Hilding Anders Baltic	70 Rootsi Mööbel AS
5 AK Restid OÜ	38 AS	71 S. S. Vigala Puu OÜ
6 AMI Treipuit OÜ	39 Ideaalköögid OÜ	72 Sarkop AS
7 Andwood OÜ	40 IdeeMööbel OÜ	73 Sirje AS
8 Ansawert OÜ	41 Jalax AS	74 Softcom OÜ
9 Arenet Servis OÜ	42 Kaimaare OÜ	75 Softrend AS
10 Argo Mööbel OÜ	43 Kapitalikoda OÜ	76 Standard AS
11 Aries Co OÜ	44 Kase Vabriku AS	77 Structo Industry OÜ
12 ARS Sisustus OÜ	45 Kateks Sisustus AS	78 Suwem AS
13 Arteco Interjäär OÜ	46 Kaur J. M. OÜ	79 Sverix AS
14 Askala OÜ	47 Kitman AS	80 T & T Mang AS
15 ATR Mööbel OÜ	48 Knolle Köögid OÜ	81 Tammuru Puit OÜ
16 ATS Tootmione OÜ	49 KO-ARE OÜ	82 Tarme AS
17 Balteco Mööbel OÜ	50 Lamikaluste OÜ	83 Tarmel Furniture OÜ
18 Baltic Connexions OÜ	51 Mööbliabi OÜ	84 Tervaspari OÜ
19 Bellus Furnitur OÜ	52 Mööblisepp OÜ	85 Thulema AS Timmo Puutöökoda
20 Bestway OÜ	53 Nari Puit OÜ	86 OÜ
21 Borg OÜ	54 Natur OÜ	87 TNC Components OÜ
22 Craftslines OÜ	55 Neiseri Grupp AS	88 Toomtekstiil AS
23 Disket ST OÜ	56 Nexus AS	89 Treibint OÜ
24 Emestom OÜ	57 Pixner OÜ	90 Trewood OÜ
25 Empro Grupp OÜ	58 Plaat Detail OÜ	91 Unelm OÜ
26 Endore Furniture OÜ	59 Preab AS	92 Valge VN OÜ
27 Entramo AS	60 Primastor OÜ	93 Velma Mööbel OÜ
28 Ermatiko OÜ	61 Prosper Line OÜ	94 Viidest OÜ
29 Falkonet Metall OÜ	62 Puuslik AS	95 Viisnurk AS
30 Fartelli Grupi OÜ	63 PW Detail OÜ	96 Vilbel OÜ
31 Finnapo OÜ	64 Raaspuit OÜ	97 Viljandi Lexel AS
32 Furnico OÜ	65 Ravila Metall OÜ	98 Võru Empak AS
33 Habeco OÜ	66 Recticel AS	99 Võru Seedri OÜ
		100 Yaccara OÜ